

ThDr. Josef Šebestian Pelczar,
biskup v Přemyšlu.

Ježíš Kristus vzorem a mistrem kněze.

ROZJÍMÁNÍ PRO KNĚZE.

ČÁST V.

**Ježíš Kristus ve svém životě oslaveném vzorem
a mistrem kněze.**

Se svolením autorovým přeložil

JAN MOTTL,
farář ve Velharticích.

VELHARTICE.

Nákladem vlastním. — Tiskem družstva „Vlast“ v Praze.
1913.

Nihil obstat.

PRAGAE, 13. Maii 1913.

Dr. Antonius Podlaha,
censor.

N. 5590.

IMPRIMATUR!

Ex archiep. Ordinariatu Pragae, 14. Maii 1913.

Dr. Joannes Sedlák,
vicarius generalis.

Ježíš Kristus ve svém životě oslaveném jest vzorem a mistrem kněze.

Rozjímání I.

Duchovní pout pod kříž a ku hrobu Krista Pána.*) (Kontemplace.)

›Bude hrob jeho slavný.‹
, Is. 11, 10.

Proroci předpověděli, že Kristus Pán bude netoliko nejvyšším učitelem a knězem, ale i králem, — že jako král zasedne na pravici Otcově, a že všichni nepřátelé padnou mu k nohám, — že králové pozemští a národové se mu pokloní, a moc jeho bude sáhati od moře k moři a nikdy nebude míti konce. Zatím však Kristus umřel u velikém ponížení a spočinul v cizím hrobě, protože neměl hrobu vlastního.

Zdaž tedy zmýlili se proroci? Ach nikoli! Umřel Kristus Pán, aby nám dal život; avšak hned vlastní silou vstal z mrtvých, aby přijal království a soud. Zemřel na kříži; avšak to dřevo potupné stalo se trůnem slávy, s něhož kraluje nad světem. Spočinul v cizím hrobě, avšak ten hrob obklíčila úcta všech pokolení a věkův a splnila se předpověď prorokova: Bude hrob jeho slavný. Spěchají také hned k tomu hrobu svaté ženy a svatí apoštolové, aby jej skropili svými slzami; spěchají za nimi miliony poutníků, zvláště od té doby, kdy péčí sv. Heleny a císaře Konstantina Velikého postaven tam byl kostel Zmrtvýchvstání; spěchají tam ve středověku rytířové Evropy, aby vyrvali hrob Kristův z rukou Saracenův.

*) Podle kázání konaného v katedrále přemyslské.

Ale kromě těchto poutí viditelných koná se ještě pout duchovní, jíž se účastní všichni věřící křesťané, všichni milovníci Krista Pána, vzdávající pocty a oběti Ukřižovanému a Zmrtvýchvstalému.

Představ si, že v oné chvíli, kdy Kristus Pán umřel na kříži, byl na Kalvarii císař římský Tiberius a že z úst sv. Jana apoštola stojícího pod křížem uslyšel ta slova: Slyš, mocný vládče, ten Ukřižovaný, jenž právě skončil jako nějaký zločinec na výrok tvého vladaře, bude za nedlouho panovati nad světem, a všichni národové, k nimž tvoje žezlo ani meč tvůj ne-sáhá, pokloní se mu jako svému Spasiteli a Bohu. Ty zanikneš a trůn caesarů se sesuje a tisíce jiných se rozpadne, ale trůn Ukřižovaného bude trvati na věky. Hrob tvůj zahyne v nepaměti, ale hrob Ukřižovaného obklopen bude ctí všech pokolení lidských. Tobě budou po smrti jedni zlořečiti, jiní spílati, posléze všichni na tebe zapomenou; ale na Ukřižovaného svět nezapomene. Na něj budou se obracet s nadějí oči všechněch, po něm budou vzdychati všechna srdce s tesknou; jemu budou jedni přináseti v obět své práce, jiní svá bohatství, jiní svá utrpení a kající skutky, jiní svůj život; věky minou a svět pomine, ale láska k Ukřižovanému nepomine. Kdyby to byl slyšel císař Tiberius, byl by řekl zajisté: Splní-li se to všechno, co pravíš, nelze pochybovati, že ten Ukřižovaný jest Bůh.

A splnilo se to všechno. Neboť sotva se rozlehl po Jerusalemě hlas: »Ukřižovaný vlastní mocí vstal z mrtvých«, ihned začal se pochod věřících pod jeho kříž a k jeho hrobu.

V čele všech jde Matka Boží a Matka lidí, Maria. Ona ani chvíli nezachvěla se u víře, avšak jak praví svatí učitelové, v ní byla složena za umučení Páně víra celé církve. Ó s jakou radostí spěchá nyní ke hrobu, s jakým nadšením vítá Božského Syna, jenž dle staré tradice nejprve se ukázal své Matce. Od té

chvíle jediné toho si přeje a za to se modlí, aby ten Syn byl poznán a milován ode všech, aby od končin až do končin země zazníval toliko jeden hymnus: Sláva Kristu ukřižovanému a z mrtvých vstalému!

Za matkou věřících jde sv. Petr, veda za sebou vážný sbor apoštolů. Všichni klekají před hrobem Kristovým, a jejich kníže takto volá: »Sláva Ti, Kriste ukřižovaný a z mrtvých vstalý! Ty jsi Syn Boha živého, Tys Slovo předvěčné, jež stalo se tělem a přebývalo mezi námi, plné milosti a pravdy. Tys zaslíbený Messiáš a Spasitel světa, a my učedníci a vyslanci Tvoji.« V obět pak skládají Ukřižovanému trudy apoštolství, smrt mučednickou a četné národy podmaněné jeho žezlu.

Dále jdou nástupcové sv. Petra, papežové římské, — nástupci apoštolův, biskupové, — nástupci učedníkův apoštolských, kněží. Ó jak veliký to zástup a jaký zápal víry a lásky září jim z očí, kdežto jejich srdce při pohledu na hrob Kristův volají: »Sláva Ti, Kriste ukřižovaný a z mrtvých vstalý! Tys náš Pán, a my čeleď Tvoje, neboť službě Tvé jest oddán celý život náš. Tebe velebiti, toť jediné naše přání, pro Tebe pracovati, toť největší naše rozkoš, za Tebe trpěti, toť nejvyšší naše sláva.« V obět pak pro Ukřižovaného skládají práce, mrtvení a bolesti celého života i ten boj, který vedou s nepřátelským světem, i ta pronásledování, jakých zakoušejí od zlých, i ony miliony duší obrácených z bludu a hříchu.

Za nimi jdou svědkové krve — mučedníci — v davu čítajícím několik set millionů, jemuž vévodí sv. Štěpán. Oděni v roucha zrosená vlastní krví a majíce v ruku palmové ratolesti prodírají se skrze vězení a popraviště ke hrobu Kristovu, aby tu zvolali s nevýslovným veselím: »Sláva Ti, Kriste ukřižovaný a z mrtvých vstalý! Sláva Ti, Králi a Vůdce náš! Že jsi zemřel za nás, chceme my trpěti a umříti pro Tebe!

Nechť zuří meč, necht' vrhá se na nás lev, věříme v Tebe, Beránku Boží, a za tu víru proléváme krev.« V obět pak Ukřižovanému přinášejí nástroje mučednické — ti kříže, oni meče, — ti biče, oni mučidla, — ti hranice ohně, oni kly divokých zvířat.

Za nimi jdou králové zemští v slavnostním průvodu. Mezi nimi tolik mužů proslavených moudrostí, mocí, bohatstvím i skutky a prapor jejich nese první císař křesťanský Konstantin Veliký. Než u hrobu Kristova zapomínají na svou velikost; a ti vládcové, před nimiž svět se koří, sklánějí pokorně čela svá před Ukřižovaným a skládajíce mu k nohám své koruny, volají: »Sláva Ti, Kriste ukřižovaný a z mrtvých vstalý! Kraluj sám nad námi, neboť Tys králem králův a pánem panujících, a my jsme před Tebou prach a nic. Tobě odevzdáváme spravování svých lidí, přejíce si býti pouze Tvými zástupci, a zákon Tvůj jest naším zákonem, sláva Tvá naší slávou.« V obět pak přinášejí Ukřižovanému jedni nádherné chrámy, kláštery a nemocnice, jiní meče otupené na šijích nevěřících, jiní knihy zákonů založených na evangeliu, jiní lidi pohanské, získané církvi.

Za nimi jdou mudrcové a učenci všech věků pod vedením sv. Augustina. Jak spanilý to počet a co v něm vážnosti, světla a vědění! Než před hrobem Kristovým duch jejich umlká, neboť cítí svou slabost. Také oni koří se před tím hrobem, také oni dávají svědectví pravdě, vyznávajíce hlasitě: »Sláva Ti, Kriste ukřižovaný a z mrtvých vstalý! Tys Očekávání národů, Tys Světlo světa, Tys Pravda nejvyšší a Moudrost sama. Kdo v Tebe věří, stane se jistě moudrým. Kdo Tebe nezná, ten chodí v temnotách a nezná nic; neboť Tys veškerého vědění alfa i omega, počátek i konec.« V obět pak skládají Ukřižovanému knihy sepsané ke cti jeho jména, pronásledování a námahy podstoupené pro obranu jeho pravdy.

Za nimi jde nepřehledný dav ze všelikého národa i pokolení i jazyka i stavu i věku; jde ohromný zástup poustevníkův a řeholníkův, — jde cudný sbor svatých panen majících lilie v rukou a zpívajících Beránkovi píseň novou, — jdou otcové a matky rodin se svými dítkami, — jdou mocní s prostými, boháči s chudými, vzdělaní s obrácenými divochy; všichni padají na tváře před hrobem Kristovým, volajíce s nadšením: Sláva Ti, Kriste ukřižovaný a z mrtvých vstalý! Sláva Ti, Bože srdcí našich! Ty jsi naše pravda, naše cesta, náš život, naše potěcha, naše odměna, naše všecko. V obět pak Beránkovi, který jest zabit za hříchy světa, skládají kající svá mrtvení, panny své věnce, otcové a matky své starosti, bohatí své zlato, chudí svůj pot a své slzy, všichni svá srdce.

A tak splnila se předpověď: Všichni národové přijdou poklonit se Tobě, a hrob Tvůj bude slavný. Neboť věky plynou jako řeky do moře, a každý přichází ke hrobu Páně s poklonou Ukřižovanému a Zmrtvýchvstalému. I v našem století revolučním, v němž panuje takový zmatek v myslích, milliony opakují souhlasně: Věříme v Ježíše Krista, Syna Božího, jenž ukřižován byl a třetího dne z mrtvých vstal. I v našem století chladném, jež nesnadno se zapaluje pro věc Boží, plane svatý oheň v millionech srdcí. I v našem století průmyslovém, jež cení převážně zisk hmotný, tisíce missionářů věnuje se obtížnému bloudění prostřed divokých lidí, a tisíce kněží vynakládá síly své na práci pro duše. I v našem století lakotném, v němž peníze pro mnohé jsou bohem, plynou hojné oběti na díla víry a milosrdenství. I v našem století smyslném, v němž užívání stalo se pro mnohé heslem života, pokání a panictví nalézají mnoho milovníků; neschází ani mučedníkův, kteří pro Krista ochotně prolévají svou krev anebo pro něho trpí. I v našem století sobeckém, v němž za moudrost se

pokládá dbáti pouze o sebe, povstávají stále nové chrámy, sirotčince, nemocnice, útulky a dobročinná sdružení. A tak Kristus Pán vítězí i v našem století a pout k jeho hrobu ani nyní neustává.

Marně se bouří nevěrci a volají: Věku dvacátý, věku osvěty, svobody a pokroku, i ty jdeš k temnému hrobu poklonit se Ukřižovanému? Zda i ty šílíš? A všichni věřící dvacátého věku odpovídají jedním hlasem: Šílený jest každý, kdo zavírá oči před světlem víry. My věříme jako devatenácte věků před námi, že Ukřižovaný z mrtvých vstal a že jest pravý Bůh.

Nechť tedy někdo řekne, zda se to stalo způsobem přirozeným, že Ježíš Kristus po tolik století přijímá poctu Boží a nejvroucnější lásku od lidí přirozeností svou pyšných a domýšlivých, — kdežto tolik jmen slavných zahynulo v nepaměti, jedno jméno Ježíš v každém věku zajímá milliony myslí, rozpaluje milliony srdcí a povzbuzuje všechny k obětem. Zajisté pouze moc Boží mohla to způsobiti. Nic ti tedy, rozumě lidský, nezbyvá, než pokořiti se před Ukřižovaným a Zmrtvýchvstalým a vyznati, že jest pánem všech srdcí a Bohem všech věkův.

Ale zdaž účastní se všichni duchovní pouti ke hrobu Kristovu? Žel, nikoli všichni. Jsou totiž i mezi katolíky tací, kteří místo aby se připojili k onomu průvodu, stojí lhostejně opodál chladni, bez lásky ku Kristu a snad i bez víry. Proč se to děje? To proto, že mlha předsudkův a nevědomosti zakrývá neb zatemňuje světlo víry ve mnohých myslích; to proto, že žár vášně spálil ve mnohých srdcích šlechetnější city a navál do nich mrazivý vichr lhostejnosti náboženské; to proto také, že výchova nynější nestará se o to, aby vytvářela dobré křesťany, dosti jí, dá-li tolik vědění, aby nadýmalo ducha, a tolik pozlátka, aby zastudilo srdce; — to proto konečně, že zdroje milosti, modlitba a svaté

svátosti, bývají od mnohých zanedbávány, čímž srdce jejich schnou jako země bez vody.

Ó, nešťastní — třeba k nim zvolati — nectíte-li a nemilujete-li Ukřižovaného, nebudete míti podílu v jeho zmrtvýchvstání; za to však splní se na vás hrozba Páně: Kdo neuvěří, bude zatracen. Nuže tedy, lidé zaslepení na duši, jako onen slepý z Jericha, prostě, aby vám Pán vrátil zrak duše! Lidé zemřelí duševně, prostě jako onen mládenec z Naimu, aby vás Pán vzkřísil milostí svátosti pokání. Lidé slabí na duši, prostě jako onen paralytik z Kafarnaa, aby Pán rozkázal vám povstati z lože lenosti neb vášně! Dále všichni bez výjimky spěchejte ke hrobu Kristovu s kvapností oněch svatých žen! Spěchej tam i ty, knězi a to v první řadě veda s sebou mnoho duší, na jejichž posvěcení máš pracovati.

Ale ženy nesly vonné masti; a co ty poneseš? Hle, nes své city úcty a lásky, své modlitby, práce a utrpení, nes také své milosrdné skutky, jimiž duchovním způsobem pomazáváme chudé a trpící údy těla Kristova. Zda máš takové vonné masti? A zda s toužebností spěcháš ke hrobu Kristovu?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó, Pane, mou povinností jest netoliko následovati oněch svatých žen, ale i dle příkladu andělů bdíti u Tvého hrobu a táhnouti k němu jiné duše. Žel, příliš lenivě plním tu povinnost. Než ty sám, ó Ježíši, posiluj víru mou, zahřívej lásku mou, probouzej stále větší touhu po Tobě, abych dle příkladu Marie Magdaleny neustal, dokud Tebe nenajdu a nezlíbám Tvých noh! Učiň také to, aby celý svět odvrhna bludy a hříchy vydal se na duchovní pout ku Tvému hrobu a volal s větším záplem než oni křižáci středověcí: Bůh tomu chce! Sláva Tobě, Kriste ukřižovaný a z mrtvých vstalý.

Rozjímání II.

Zmrtvýchvstání Ježíše Krista jest pravdivé, radostné a slavné.

I. Zmrtvýchvstání Krista Pána mělo jako slunce osvítiti celé lidstvo a býti posilou jeho víry, naděje a lásky; proto také moudrost Boží ustanovila, aby tato událost byla naprosto zjevná a jistá.

Zejména svaté ženy a učedníci, kterým se Kristus Pán po svém zmrtvýchvstání viditelně ukázal, jsou svědky této události. Evangelisté vypravují pouze o devíti zjeveních Spasitelových, ale nelze pochybovati, že jich bylo více; neboť sám sv. Lukáš praví: Ježíš sebe samého zjevoval ve mnohých důvodech, ukazuje se jim po čtyřicet dní a mluvě o království Božím (Act. 1, 2.).

Ukazoval se pak Pán Ježíš nikoli ve stínech noci, nýbrž za jasu denního a na místech zcela otevřených; ukazoval se nikoli náhle a nemizel jako blesk, nýbrž rozmlouval s učedníky, ano i požíval s nimi pokrm a dovoloval jim dotýkati se svých ran. Apoštolové uzřevše po tolikráte Krista Pána vypravují o jeho zmrtvýchvstání židům i pohanům. Sám kníže jejich sv. Petr vystupuje před celým Jerusalemem a praví: To ho Ježíše, kterého jste vydaného skrze ruce nepravých ukřižovavše usmrtili, vzkřísil Bůh, čehož my všichni svědkové jsme (Act. 2, 32.).

Ale zdaž apoštolové neumluvili se mezi sebou, aby rozhlásili nepravou zprávu o zmrtvýchvstání Kristově? Toť věc nemožná, protože byli to lidé poctiví a bohabojní; kterak tedy připustiti, že by se odvážili tak hanebného zločinu, aby oklamali celý svět a nastrčili mu nepravé náboženství?

Co je mohlo k tomu nakloniti? Zda žádost slávy? Ale vždyť byli to prostí rybáři a nikoli nějakí pyšní

filosofové. Zda naděje na prospěch pozemský? Ale vždyť věděli, že je potká za to pohrdání, pronásledování a ukrutná smrt od lidí a kletba a věčný trest od Boha. Opravdu za takovou odplatu neodváží se nikdo podvodu.

A zda nepadli za obět nějakému přeludu? Nikoliv, neboť byli to lidé prostí, ale ne lehkověrní; vždyť když jim Pán Ježíš předpověděl své zmrtvýchvstání, nechápali té řeči; když pak v den zmrtvýchvstání ženy jim zvěstovaly, že viděly Pána, pokládali jejich slova za plané řeči. Co více, když Kristus Pán stanul uprostřed nich vešed zavřenými dveřmi a řekl: Pokoj vám, domnívali se, že vidí ducha; teprve když spatřili probodené ruce a nohy Páně, když mimo to spatřili jej požívajícího něco ryby a medu, uvěřili, že Pán to jest. Apoštol Tomáš, jenž nebyl tehdy přítomen, žádal ještě jistějšího důkazu, po němž s velikou věrou zvolal: Pán můj a Bůh můj.

Aby pak nikdo nemohl vytknouti, že svědectví učedníkův, jakožto přívrženců Krista Pána, jest pochybné, povolala Prozřetelnost Boží za svědky úhlavní jeho nepřátele. Vzpomínají slov Spasitelových, která pravil o vlastním těle: Zbořte chrám tento, a ve třech dnech jej vystavím (Jan 2, 19.), pečeti hrob, obkličují jej stráží od Piláta a tedy sami takořka ostříhají těla Kristova.

Když Kristus Pán z mrtvých vstal, židé zmateni a polekáni podplácejí vojáky a kážou jim, aby rozhlašovali, že když oni spali, učedníci ukradli tělo. Než tu zapletli se sami do svých osidel; a právem směje se jim sv. Augustin: »Ó nešťastná chytrosti, která používáš spících svědků!« Neboť zda jest možno, aby několik vysloužilců římských najednou usnuo, přes to že jim bylo přísně uloženo bdíti, a že žádný z nich se neprobudil, když těžký kámen padal s lomozem? Zda možno, aby ti učedníci, kteří v tu chvíli, kdy

Mistr byl zajat, rozprchli se ve strachu, hned po jeho smrti odvážili se tak smělého činu? Stráže-li usnuly, proč nebyly potrestány? Učedníci-li ukradli tělo, proč nebyli za to pohnáni před soud? Zajisté selhala nepravost sobě (Ž. 26.).

Děkuj Bohu, knězi, že zázrak zmrtvýchvstání byl tak potvrzen! Vyznávej se zápalem, že Kristus opravdu z mrtvých vstal, a utvrzuj tu víru v jiných duších, následuje andělů ostříhajících hrobu!

II. A jaký účinek mělo zmrtvýchvstání Kristovo? Především způsobilo nevýslovnou radost. Čím byl celý pozemský život Spasitelův, ne-li stálým nesením kříže? Neboť ačkoli jeho duše byla hypostaticky sloučena s božstvím a proto požívala neustálého štěstí, které theologie nazývá visio beatifica, tož přece měl stále před očima duše ten svůj kříž a z lásky k nám dopouštěl na ni chvíle těžkého smutku, zejména v Gethsemane a na Kalvarii.

V náhradu za to duše Ježíšova od chvíle zmrtvýchvstání pohroužena jest v moři štěstí, které nemá hranic, a prozpěvuje hymnus radosti, který se nikdy nepřerušuje, opakujíc jaksi s prorokem: Obrátil jsi kvílení mé v radost; roztrhls smutek můj a opásal jsi mne veselím (Ž. 29, 12.).

Pamatuj na to, knězi, kdykoliv zmocní se duše tvé smutek, a těš se v tu chvíli myšlenkou na zmrtvýchvstání Kristovo, o kterémž pěkně pravil sv. Augustin: *Christus passus et mortuus est et resurrexit; passione ostendens, quid pro veritate tolerare, resurrectione, quid in aeternitate sperare debeamus.*

Tělo Ježíšovo, ač nejsvětější a sloučené s božstvím, zakoušelo za živa zimy, horka, únavy, hladu a žízně a v čase umučení nadmíru bolesti a potom podlehlo smrti. Ale smrtí skončila se utrpení těla; od okamžiku pak zmrtvýchvstání začíná se neustálá jeho radost a

sláva; neboť nyní to tělo přestalo býti trpícím a stalo se nesmrtelným, zářícím, oslaveným a duchovým, takže obdrželo vlastnosti ducha, jakož i sílu přenášeti se s místa na místo a pronikati zavřenými dveřmi. Zůstaly však na tom těle jizvy ran zářících jako slunce, aby tam v nebi volaly stále k Otci nebeskému o milosrdenství pro hříšný svět, lidi pak aby povzbuzovaly k tím vroucnější lásce ku Spasiteli.

Raduj se, knězi, z toho štěstí Ježíšova a těš se, že tvé boje, námahy a utrpení za krátko se skončí a že, vytrváš-li v lásce na kříži života, duše tvá vejde v krajinu nebeskou, kde již není ani potu ani slz ani smutku, tělo pak jednou vstane podobno tělu Kristovu, aby sdílelo se s duší o tu radost, o které pravil apoštol, že ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo ani v srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují. (1. Cor. 2, 9.)

A proto sursum corda, knězi! Zastav se dnes u prázdného hrobu Kristova a rci k sobě: Hned po tomto krátkém životě čeká mne radost věčná, budu-li Pánu svému a Spasiteli věrně sloužiti do konce, zdaž by nebylo šílenstvím upoutávati se ku pomíjejícím a ponižujícím útěchám tohoto světa a straniti se práci, mrtvení a utrpení pro Krista? A proto budu Ti sloužiti, ó Ježíši, s celým sebezapřením a s celým sebeobětováním. Věda však, jak slabý a nestálý jsem, volám k Tobě pokorně: Přikovej mne ku kříži Svému řetězem víry, naděje a lásky a přitul mne k srdci Svému, abych nikdy neodtrhl se od něho! Zda prahneš po radosti věčné a nelneš nezřízeně k potěchám pozemským?

III. Zmrtvýchvstání Pána Ježíše bylo plné slávy. Život jeho pozemský uplynul uprostřed mnoha ponížení dobrovolně přijatých, jichž korunou byla strašná muka, takže sám Syn Boží v lidském těle mohl o sobě říci: Červ jsem a ne člověk, posměšek lidí a opovrhel obce (Ž. 21, 7.) Za to však, že sám sebe

ponížil, vyvýšil jej Bůh (Philip. 2, 8.—9.); viditelným pak znakem toho vyvýšení bylo zmrtvýchvstání.

Nepřátelé Spasitelovi plesali, že jej dovedli přibíti ke kříži a zavřiti ve tmavém hrobu; než Ukřižovaný učinil dřevo potupy trůnem slávy a z hrobu vyšel vlastní mocí živý a vítězný.

Předobrazem jeho jest Josef, který vyšel ze žaláře, aby spravoval krajinu egyptskou a zachoval od hladu svou rodinu. Předobrazem jest Mojžíš, který vyšel z vod Nilu, aby se ujal obrany lidu svého a ve vodách Červeného moře potopil Faraona s jeho vojskem. Předobrazem Daniel, který vyšel z jámy lvové, aby zahanbil své nepřátele. Předobrazem Jonáš, který vyšel z tlamy veliké ryby, aby obrátil obyvatele Ninive. Přeobrazem Samson, který vyšel z vězení v Gaze, aby zanesl na horu bránu městskou.

Slovem Ježíš Kristus vstal z mrtvých, aby zasednuv na trůně nebeském, obdržel slávu, království a soud.

Překonal také své nepřátele, kteří se naň sáпали. Zejména sápal se naň satan a neustal, až mu skrze své nástroje způsobil smrt na kříži; avšak Ukřižovaný zvítězil nad satanem, neboť smrtí svou usmířil spravedlnost boží a založil nám zřídlo milosti, křížem pak otevřel nebe a učinil z něho nebeský žebřík, po kterém miliony duší tam vstupují odnášejíce slavné vítězství nad satanem.

Sápal se na Krista Pána smrt, plníc jeho přání; ale i ta byla přemožena, neboť vstal z mrtvých, aby již nikdy neumřel a věrným svým aby zajistil zmrtvýchvstání ku slávě.

Sáпали se židé i pohané na Krista Pána, ale ač nechtíce, přičinili se o vyplnění výroků božích, za zločiny své pak pocítili trestající spravedlnost; neboť lid židovský ztratv chrám, kněžstvo i vlast, rozprášen byl po světě, a Pilát složen se své hodnosti sám, jak se tvrdí, život si vzal.

Alleluja, tak od 20 věků zpívá celý svět křesťanský, neboť z mrtvých vstal náš Spasitel, aby všechněm pokolením lidským, která byla, která jsou a která přijdou, přisvojoval ovoce vykoupení a tam na pravici Otcově konal pro ně úřad prostředníka. Vstal náš Král, aby založil na zemi království pravdy a milosti, to jest církev svatou a řídil ji do konce věkův. Vstal náš Vůdce, aby nás vedl v boji duchovním a za vítězství nás odměnil jednou věncem slávy. Vstal vítězný a plný lesku, aby i v člověčenství svém třímal žezlo nad nebem i zemí, očištěm a peklem.

Alleluja, tak zpívej i ty, knězi! Nepřestávej však na té písni, ale snaž se, aby Pán Ježíš kraloval v tobě milostí a ctností a spolu rozšiřuj, seč jsi, království Ježíšovo v jiných duších! Zda tak činíš?

Z p y t o v á n í s v ě d o m í. P ř e d s e v z e t í.

Ó Ježíši, proto žiju, abych Tě oslavoval v sobě i v jiných; ale jak špatně plním tento svůj úkol, neboť jak nedokonalý jest můj život, jak lenivá má práce o rozšíření království Tvého v duších! Lituji toho z celého srdce a slibuji dnes u hrobu Tvého, že od nynějška všechny své myšlenky, city, slova, skutky a utrpení zasvětim ku slávě Tvé; Ty jen posiluj mou naději a lásku!

Rozjímání III.

Zmrtvýchvstání Krista Pána jest základem naší víry.*)

I. Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného; vstal jest; není ho tuto (Mar. 16, 6.) tak pravil anděl k ženám u hrobu Kristova a s takovou zvěstí poslal je k učedníkům. Učedníci uvěřili v pravdě, že Kristus Pán jest pravý Bůh, neboť jejich jménem dosvědčil Petr: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého; ale jejich víra zachvěla se za ponížení a

*) Dle kázání v katedrále přemyšské.

umučení jeho, protože nerozuměli ještě tajemství kříže a očekávali spíše pozemské než nebeské království. A tu hlas anděla byl jim připomenutím božím probuzujícím ztrnulou víru k životu.

Podobně děje se i křesťanům slabého ducha, že působením různých pokušení víra jejich začíná se chvěti a ne jeden v takové chvíli temnoty dává si otázku: Kde jest ten Kristus, v nějž mám věřiti, v nějž mám naději skládati, ježž mám milovati? Byl-li na zemi, jak evangelia praví; a byl-li, zda jako pravý Bůh povstal z mrtvých vlastní mocí? Hle, k takovýmto volá církev svatá jako anděl pozemský s andělem nebeským: Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného? Není v hrobě, do kterého jej položili, neboť vstal opravdu, aby již neumíral, nýbrž sedě na pravici Otcově konal úřad Prostředníka, Krále a Soudce pro všechna pokolení a všechny věky. Proto místo pochybování věřte silně a spolu s celou zemí a s celým nebem zpívejte: Alleluja, neboť Kristus z mrtvých vstal.

Tak jest, zmrtvýchvstání Krista Pána jest základem naší víry, jak pravil sv. Petr: Bůh vzkřísil jej z mrtvých a dal mu slávu, aby víra a naděje naše byla v Bohu (1 Petr 1, 21.).

V celém pozemském životě Spasitelově a v jeho umučení prorážejí skrze hustou mlhu ponížení jasné paprsky jeho božství a jak nejsvětější život, tak i nejmoudřejší učení a činy vskutku božské svědčí výmluvně, že on jest pravý Bůh v lidském těle. S tím vším, dle slov samého Spasitele, zmrtvýchvstání mělo býti korunou zázraků a nejsilnějším důkazem jeho božství. Proto také tak jasně toto zmrtvýchvstání předpověděl, jednak skrze proroky (Ne zanecháš duše mé v hrobě aniž dáš svatému svému viděti porušení. Ž. 15, 10.), jednak ústy svými (Jako byl Jonáš v břiše ryby tři dni a tři noci.

tak bude Syn člověka v srdci země tři dni a tři noci. (Mat. 12, 40.). Kdyby byl Kristus nevstal z mrtvých, byla by se rozpadla budova od něho postavená a zachvěla by se víra v jeho božství. Právem tedy řekl apoštol: Nevstal-li Kristus, marné jest kázání naše, marná jest i víra vaše. (1 Cor. 15, 14.).

Ale Kristus Pán z mrtvých vstal; dosvědčují to zajisté netoliko jeho přívrženci, ale i nepřátelé — dosvědčují to zázraky, kterými apoštolové podpírali svá slova, i mučednická smrt, kterou podstoupili na potvrzení pravdy učení Kristova.

Mimo to Kristu zmrtvýchvstalému dává svědectví nesčetná řada mučedníkův a vyznavačův, — rozšíření jeho náboženství bez lidských prostředků — trvání jeho přes tolikerá pronásledování, — požehnané jeho ovoce, — zázraky vykonané během věkův od svatých jeho církve. Kdož by nyní pochyboval o zmrtvýchvstání Páně? Leda ten, kdo zavírá oči před světlem pravdy. Jakmile však jisto jest zmrtvýchvstání Kristovo, jista jest rovněž i víra naše.

Děkuj tu, knězi, Kristu Pánu, že zbudoval své náboženství na tak silném základě a že tě obdařil též milostí víry!

II. Kristus Pán vstal z mrtvých opravdu a proto jest vskutku vtělený Bůh a jeho pravda jest božská, jeho zákon jest božský, jeho církev jest božská. Kristus zmrtvýchvstal, toť jest skála, okolo které plynouti bude beze sledu potok věkův a o kterou se roztříští útoky pekla.

Po všecky věky snaží se satan o to, aby aspoň v některé duše vrhl nevěru aneb aspoň pochybování o zmrtvýchvstání a o božství Krista Pána; a to se mu v našich dobách dosti daří. A co odvrací lidi od víry v Krista a staví po bok převrácených farizeův?

Hle, většinou nevědomost a vášeň a zvláště pýcha a nečistota, tyto plodné roditelky nevěry.

Jedni zavrhnou tajemství boží, protože jich nemohou obsáhnout i svým slabým rozumem, neboť chtějí takoruka, aby Bůh byl menší než jejich rozum. Jiní urážejí se jednak nekonečnou láskou a nevýslovným ponížením Krista Pána, čehož plna jsou tajemství víry, a zvláště jesle, kříž a oltář, — jednak pokorným šatem těchto tajemství; neboť měří Boha podle sebe a zapomínají, že tajemství víry jsou jako zlatonosné hory, které na venek ničím se nevyznačují ale uvnitř skrývají drahou rudu. Jiní konečně zlými žádostmi zaslepili rozum a zkazili srdce; proto nenávidí zákona Kristova, poněvadž tento odsuzuje jejich život. Touto poslední cestou nejvíce lidí dochází k nevěře, zvláště když zlým žádostem pomáhají špatné řeči, špatné knihy, špatné noviny, špatné proudy, špatné spolky.

Již ve století XVIII. nevěra šířená t. zv. encyklopedisty za pomoci sekty zednářské, bezbožných spisů, zkázy mravů a převratů politických nakazila mysle mnohých. Došlo k tomu, že revoluce francouzská zneuctila nebo zavřela 50.000 kostelů, povraždila mnoho kněží a na oltáři katedrály pařížské postavila nevěstku. Ve století XIX. a XX. v čele boje proti Kristu Pánu a jeho církvi stanulo zednářství, majíc za spojence písemnictví protikřesťanské, materialism panující ve všech stavech, revoluci vzrnající se tu a tam jako huragan, konečně židovstvo vždycky nepřátelské křesťanství a týmž duchem prodchnutou stranu socialistickou.

V posledních dobách jest smělost těchto nepřátel Krista Pána tak veliká, že neostýchají se veřejně prohlášovati: »Triumf Galilejského potrval 20 věkův, ale i na něj přišla řada smrti.«*) Ó nechť se těší bezbožní!

---

*) Tak zednář Delpech na hostině zednářské v r. 1902.

Ten Galilejský je také pohřbí, jako pohřbil Juliana Odpadlíka a tolika jiných. Všichni nepřátelé Kristovi musí na konec zvolati: Vicisti, Galilee a stanouti před soudem toho, proti němuž tu bojovali; zatím rozléhá se po světě hlas: »Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.

Přes útoky bezbožných jsou i dnes miliony velikého stavu a národu, kteří u nohou Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého se zápalem opakují se sv. Petrem: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého, — a se sv. Pavlem: Co nás odloučí od lásky Kristovy?

Co více, ano i prostřed tábora doposud k náboženství lhostejného vyskytují se lidé, kteří patříce na rány a choroby, které trápí lidstvo a které jsou výsledkem nevěry, volají hlasitě: Třeba vrátiti se ke Kristu, k jeho pravdě, k jeho zákonu, k jeho církvi. Hle, toť nové vítězství Kristovo nad nevěrci; poslední pak nastane tehdy, až tito s celým lidstvem stanou před jeho tribunálem na soudu posledním.

A ty, knězi, zda máš víru silnou a nepodleháš nikdy pochybovačnosti neb omrzelosti? Zda projevuješ tu víru životem a bráníš ji účinně proti nepřítelům? Zda modlitbou, slovem, pérem, grošem a neúmorným apoštolováním přispíváš ke triumfu Kristovu a k rozšíření jeho království? Zda pracuješ o to, seč jsi, aby víra kralovala v těch duších, s nimiž se stýkáš, a aby zůstala nejdražším pokladem a nejmocnější silou našeho národu?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, i já Tě prosím, následuje apoštolů: Rozmnož mi víru! Rozmnož také víru mému národu a všechněm národům světa! Ty sám, Světlo světa, osvěcuj každý rozum a rozptyluj bludné temnoty! Ty sám, Vítězi nad všemi nepříteli, podmaňuj a posvěcuj

každou vůli! Ty sám, Dárce milosti, obracej zbloudilé, pozdvihuj kleslé, občerstvuj bojující, těš nešťastné! Ty sám, Pastýři nejvyšší, přitáhni do svého ovčince všechny lidi sedící dosud ve stínu smrti; nechať po celé zemi jeden toliko rozléhá se zpěv: Kristus z mrtvých vstal. Alleluja.

Rozjímání IV.

Zmrtvýchvstání Páně jest oporou naší naděje.*)

I. Za pronásledování křesťanů přivedena byla před tribunál soudcův svatá panna Markéta. Když se jí otázali na víru, vyznala směle, že jest křesťanka. Soudce pohanský, uslyšev to vyznání zvolal hněvi vě »Zda může býti co pošetilejšího, než vaše náboženství? Vždyť vy ctíte Boha, kterého lidé přibili na kříž.« »A odkud ty víš o Ježíši ukřižovaném?« »Odkud? — vaše knihy to praví.« »Tak jest« — odvětila Markéta — »věříme v Ukřižovaného; ale nezapomínej, že ty knihy mluví též o jeho zmrtvýchvstání a oslavení! Proč jedno přijímáš a druhé zamítáš? My nikoli pouze proto věříme, že Ježíš Kristus trpěl a umřel, ale proto především, že vlastní mocí vyšel z hrobu, aby již ne-umřel, nýbrž vládl celým světem. Proto plni víry a naděje oslavujeme jeho jméno a také život svůj dychtíme obětovati pro něho.«

Tato statečná panna vyslovila celý význam toho tajemství. Kristus Pán umřel v ponížení, ale z mrtvých vstal ve slávě. On jest proto pravý Bůh, neboť jenom Bůh vlastní mocí vstane z mrtvých.

Jakmile však Kristus jest Bůh, jista jest naše víra, pevná naše naděje, jak pravil sv. Petr: Bůh vzkřísil jej z mrtvých a dal mu slávu, aby víra a naděje naše byla v Bohu (1 Petr 21.). Ó jak sladko jest věděti, že všecko to, v co věříme, jest

*) Podle kázání konaného v katedrále přemyšlské.

pravda a spolu míti jistotu, že všechno to, co doufáme, zcela se uskuteční, nebude-li jen s naší strany scházeti dobrá vůle. A kterak tu netěšiti se ze zmrtvýchvstání Páně, kterak nezpívati Alleluja?

Abys posílil tu radost, rozvaž dnes zevrubně, že zmrtvýchvstání Kristovo jest oporou naší naděje.

Vypravuje podobenství, že jednou ctnosti tak se utkaly se hříchy lidskými, že se rozhodly opustiti zemi a utéci do nebe. Mezi nimi byla také naděje; ale Bůh řekl k ní: »Zůstaň ty, naděje, na zemi, neboť co by si počal bez tebe ubohý člověk?« A proto naděje nepřestává provázeti člověka hned od jeho kolébky čili od samého ráje, neboť přišla na svět s prvotním zjevením, které bylo dáno prvním rodičům.

Když tito rodičové hříchem ztratili ráj, vyšla s nimi odtamtud naděje, aby jim a jejich potomkům stále připomínala: Nezoufejte, neboť třeba jest Bůh spravedlivý, přece nepřestal býti milosrdný; on také sešle Vykupitele, který zhladí hříchy světa a otevře nebe zavřené.

Skutečně hlas naděje nikdy zcela neumkl; neboť již ve starém světě setkáváme se s tím přesvědčením, že Bůh dá se uprositi modlitbami a obětmi, — že přijde jednou Spasitel, aby přinesl lidem pravdu, potěchu a život, — že jest život záhrobní jako odměna pro dobré a jako trest pro zlé. Takořka jménem celého lidstva volá starý Job: »Vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v poslední den ze země vstanu« (19, 23.).

Žel, lidé upadše v hříchy a z hříchů v modlářství pošpinili svatou tvář naděje a hlas její stlumili nebo změnili, takže i takoví mudrci jako Plato věřili v báje o jezeře Acheronském a polích elysejských; ale za to také život lidský stále se horšil a kazil.

Čistší a pevnější byla naděje u lidu israelského, neboť ji udržovalo další zjevení Boží skrze Mojžíše a

proroky. Čti knihy Starého Zákona a poznáš, jak na každé stránce hlásají, že Bůh jest netoliko pánem, ale i otcem, jak výslovně předpovídají příští Messiášovo a jeho umučení, jeho zmrtvýchvstání, jeho království, jak rozhodně kážou doufati v odměnu a lekati se trestu, a to jak za živa, tak po smrti.

Přes to i u židů našla naděje protivníky, protože fariseové zkroutili zaslíbení messiášské, saduceové pak zavrhli zmrtvýchvstání těl. Avšak člověk prahnul po naději svaté, jasné, jisté, protože bez ní jest život jeho temnotou a mučírnou.

A hle, takovou naději přinesl nám Syn Boží v lidském těle. On připomněl lidem, že Bůh jest jejich Otec nekonečně milosrdný, jenž i syny marnotratné tulí k svému srdci, vracejí-li se jen k němu s bezcestí dojati jeho milostí a proniknutí lítostí. On také ukázal se lidem jako pastýř nekonečně bdělý, jenž hledá rychle ovci ztracených; a netoliko chodil za těmi ovceci za pozemského života, ale umřel za ně na kříži; co více, On postavil pod kříž Matku svou nejlaskavější jako prostřednici lidí, aby laskavostí svou vábila pod kříž i zoufalé hříšníky, probouzela v nich naději a vedla je k srdci Ježíšovu.

Než ani na tom není dosti. Chtěje vzbuditi větší důvěru v sebe, zůstal Pán s lidmi do konce věků v Nejsv. tajemství oltářním a založil pro ně církev svatou s tolika milostmi nevýslovné ceny, z nichž každá hlásá, jak dobrý jest Pán a Bůh náš a tak každá posiluje naši naději.

Poněvadž život každého člověka jest jaksi cestou na Kalvarii, proto Spasitel netoliko sám stal se jeho vůdcem, ale dal mu za družku naději, aby poukazujíc stále na příští odplatu mírnila úpal slunce, ostrost trní a tíhu kříže. Tu odplatu slíbil Pán dáti všechněm věrným služebníkům, kteří v jeho šlépějích statečně

nesou svůj kříž a spolu ujistil, že jednou i těla naše povstanou z prachu k životu bez konce.

A čím potvrdil Pán svá slova? Hle, velikými zázraky, z nichž největší měl vykonati třetího dne po své smrti. Tak jest, zmrtvýchvstání Páně mělo býti pečetí jeho poslání a tím zároveň základem naší víry a naděje.

Díky té boží pečetí, naše víra a naděje — jak praví sv. Petr — »v Bohu jest«, to znamená: jest tak silná jako Bůh sám. Víím, proč věřím a v koho doufám — tak může zvolati každý křesťan. Víím, ó Ježíši, že Ty mne nezavedeš a neopustíš nikdy, dokud já neopustím Tebe. Víím, že mi dáš milost na zemi a království nebeské po smrti, vytrvám-li jen v milosti do konce; a jednou i tělo mé vzkřísíš k novému životu, neboť Ty sám vstal jsi z mrtvých, abych v Tobě složil svou naději.

Ta naděje spolu se sestrami svými věrou a láskou přivedla s milostí Boží lidstvo k nohám kříže a kázala mu zřici se starých bohův a starých hříchův. Ta naděje posilovala mučedníky v krutých mukách pro Krista a proměnila děti a ženy v bohatýry. Hle, sedmiletý Cyril odsouzený k upálení za živa přijímá výrok s veselím, a když přítomní zaslzeli, praví k nim: »Pojďte raději zpívati píseň radosti okolo mé hranice! Ó kdybyste věděli, jak veliká sláva mne čeká v nebi, rádi byste obětovali své životy.« Jindy zase vedou svatého mládence Symforiana, aby byl sťat, a matka jeho netoliko nepláče, ale vroucím slovem dodává mu odvahy: »Synu můj, vytrvej ještě chvíli! Hle, Ježíš Kristus drží už pro tebe korunu.«

Ta naděje udržuje i dnes miliony křesťanů, že ochotně podstupují v životě veliké práce, boje, bolesti a oběti pro Boha, majíce tu jistotu, že odplata jejich bude hojná v nebesích.

Ta naděje vrhá své světlo a půvab i na černou chvíli smrti, neboť poukazuje na život věčný za hrobem, kde již nebude ani utrpení ani pokušení, nýbrž pokoj a radost bez konce.

Proto nedivíme se vůbec, že svatí plní té naděje, vítají smrt zpěvem Alleluja a že sv. Ignác při pomýšlení na ni volá: »Jak milo mi opustiti ten svět jako zapadající slunce, abych tam vyšel v Bohu.«

Ó naději, družko naše drahá, jak krásný jest obličej tvůj, jak sladké slovo tvé, jak mocná ruka tvá, jak starostlivá péče tvá! Co by se stalo s námi bídnyými, kdybys ty nás opustila jenom na chvíli? Než ty nás provázíš od kolébky až ke hrobu, dokud nás nedovedeš do té krajiny, kde místo tvé zastoupí vidění Boha.

Děkuj Bohu, že i tobě dal takovou družku života; ale zda jsi se jí nikdy nezpronevěřil?

II. Divná věc a smutná, že neschází lidí zaslepených, kteří netoliko sami se zříkají naděje, ale i jiným chtějí naději odebrati. Jsou to obyčejně lidé opojení pýchou rozumu a šílením smyslnosti a proto namlouvají sobě i jiným, že není ani nebe ani pekla ani Boha milosrdného a spravedlivého, — že třeba hledati nebe na zemi, píti z číše rozkoše, pokud stačí, chodit v růžových věncích, dokud nezvadnou, — slovem, užívati života, neboť za hrobem není nic.

Nešťastní, rádi by oklamali sebe i jiné, ale nedovedou toho, neboť nebe na zemi dosud nikdo nenalezl a nenajde. Pokud slouží zdraví, majetek, svoboda, může se člověk na chvíli klamati, že mu tu dobře jako v nebi; ale dříve nebo později zaklepe na jeho srdce zármutek, omrzlost a přízrak smrti; mimo to srdce aspoň někdy bude se zdvihati z bláta země vzhůru a volati: Naděje, a to jistá, neboť bez ní dusno mi a teskno a smutno! Možno sice utlumiti ten křik srdce, ale co dovede je udržeti ve chvíli pochybování

a bolesti, — co uchrání zoufalství, které bude tehdy šeptati: Zkrať jen život, který se ti stal mukou nenesitelnou! Žel, ne jeden dnes tak činí, a stále četnější samovraždy výmluvně dosvědčují, že ze mnoha srdcí odstoupila naděje.

Mezitím co materialismus odnímá víru a s ní i naději lidem bohatým a šťastným, socialismus obrací se raději k vrstvám nejnižším. Život jest hostina vystrojená pro všechny — tak mluví k nim — tlače se tedy všichni k hodovnému stolu; poněvadž pak u toho stolu málo míst, proto odežeňte ty, kteří za ním sedí, a rozdělte se o jejich statky, třeba byste musili prolít proudy krve a zasypati svět troskami.

Kdož nevidí, jak podlé lži a hanebné křivdy dopouštějí se tito buřičové! Vystupují zdánlivě na obranu utiskovaných a nešťastných a zatím berou jim dobro největší, totiž Boha, jeho pravdu, jeho milost, jeho odměnu. Starají se jaksi o jejich štěstí časně a zatím je dohánějí k násilnostem a rozbrojům, kdež nešťastní nejednou ztrácejí život. Nebe jim slibují na zemi, a zatím je uvrhují do pekla za živa a do pekla po smrti.

Ty, knězi, měj soustrast s nešťastnými, kteří se nechávají zlákat v osidla svůdců; a máš-li ve své osadě takové, táhni je zpět k Bohu a k církvi, jednak modle se za ně, jednak staraje se upřímně o jejich blaho mravní i hmotné. Nechť poznají, že nejvěrnějším jejich přítelem a ochráncem jest církev katolická, neboť ona stále nabádá ke spravedlnosti a milosrdenství, — ona všechny bez výjimky, ať chudé ať bohaté, tiskne k svému srdci a obdařuje duchovními poklady, — ona staví pro opuštěné, sirotky a nemocné útulky, sirotčince, nemocnice, — ona ústy Svatého Otce Lva XIII. ujala se nedávno dělníků, aby zlepšeno bylo jejich postavení.

Nechť poznají rovněž, že jejich ctí jest důstojnost křesťana, jejich bohatstvím ctnost, jejich rozkoší čisté

svědomí, jejich slávou poctivá práce, jejich silou trpělivost, jejich oporou naděje.

Ty sám, knězi, drž se pevně té opory, zvláště když po veliké námaze anebo po trpkých zklamáních dolehne na tebe omrzelost! Když sv. Agapitovi po dlouhých mukách posypali hlavu řežavým uhlím, zvolal: »Nechť pálí se hlava, kterou Pán bude korunovati slávou. Ó jak pěkná bude má koruna, jak jasně bude zářiti diadem na ranách vytrpěných pro Ježíše Krista!« Podobně vidiš-li ty, že čelo tvé pokrývá nikoli žhavé uhlí, ale kapky potu, místo abys nařikal si na práci, která ten pot vytlačuje, rci: Nechať plyne pot, nechať i slzy tekou, jen když to jest podle vůle Boží. Jednou Pán promění ty kapky v zářící perly, kterými ozdobí mou korunu.

Té naděje se nespouštěj nikdy! Nechať jako zlatý řetěz spoutá tě s Kristem zmrtvýchvstalým, abys v životě i při smrti opětoval: »V Tebe, Pane, jsem doufal, nechať nejsem zahanben na věky« (Ž. 30, 2.).

Té naděje se drž zvláště tenkrát, až naděje pozemské tě zklamou, až zmocní se tebe strach neb dolehnou na tebe bolesti, — tenkrát opakuj s Jobem: Byť mne Hospodin zabil, v něho doufati budu (Job 13, 15.).

Nechať naděje jako prorokyně Debora oživuje tě statečností prostřed boje života; — nechať naděje jako Veronika stírá ti pot a slzy v pochodu na Kalvarii; — nechať naděje jako anděl sedící u hrobu hlásá ti stále radostnou zvěst: Vstal Kristus v pravdě, jako vítěz nad smrtí, světem a peklem; a tak i ty, knězi, povstaneš kdysi k životu slávy. Zda máš takovou naději?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, přeju si míti takovou naději. Ale Ty znáš mou slabost a bídu a proto chraň mne hříchu,

proměňuj svou milostí, podporuj svou silou a občerstvuj naději. Prosím Tě také za všechny ztrápené, opuštěné od lidí a zoufalé! Rozptyl, Pane, paprskem naděje černé chmury smutku obkličující jejich duše a pomoz jim nésti jejich kříž! Prosím Tě zvláště za bratry své pronásledované a utrápené; sešli jim, Pane, dnes anděly své, kteří by písni zmrtvýchvstání probudili v nich odvahu a statečnost. Nechať celý národ náš a všichni lidé na zemi shromáždění u Tvého hrobu zpívají dnes hymnus svaté naděje — Alleluja.

Rozjímání V.

Zmrtvýchvstání Páně posiluje naši lásku k Bohu a k bližnímu.*)

I. Před Kristem Pánem těžký byl úděl člověka, neboť po hříchu nedostávalo se mu pravé víry, pevné naděje a svaté lásky. Ve světě pohanském člověk, místo aby ctil Tvůrce všech věcí a miloval Otce všech lidí, klaněl se ničemným bůžkům chvěje se před nimi otrockým strachem; a na usmíření jejich hněvu zabíjel tisíce zvířat, časem i lidi v obět; v životě pak šel příliš často za svými vášněmi. Ubohý zajisté byl člověk, neboť neznal a nemiloval Boha, jak byl povinen.

Národ israelský měl zákon od Boha, tudíž pravý a svatý; i jeho patriarchové a proroci volají nejednou hlasem lásky: Tys, Pane, Otec náš a Vykupitel náš (Is. 43, 16). Budu Tě milovati, Pane, sílo má (Ž. 17, 1). Ó jak dobrý a líbezný jest, Pane, duch Tvůj ve všech věcech! (Moudr. 12.) Ale židé příliš často zapomínali, že jsou dítkami božími a odpírali Pánu povinnou úctu a lásku.

Proto i láska k bližnímu mohla si naříkati před Kristem Pánem, že je vypuzena ze mnoha srdcí lidských, Nedostávalo se té lásky ani v rodině světa pohanského,

---

*) Dle kázání konaného v katedrále přemyšlské.

neboť tam muž a otec byl samovládným tyranem, žena a matka poslední otrokyní, děti bezbrannou obětí! Nedostávalo se též lásky ve společnosti starobylé, která s jedné strany objímala hrstku lidí bohatých, mocných a slavných, s druhé pak nesčíslné davy nevzdělaných barbarů, podrobených otroků a pohrdaných chudasů. Jednotlivé stavy hleděly na sebe nenávistně, a národové se potýkali jako divoká zvířata; běda pak bylo přemoženým, chudým a nemocným.

Více lásky k bližnímu bylo u židů; ale ti chápali tu lásku příliš těsně a hřešili často sobectvím.

Temno tedy bylo na světě jako v hrobě, a teprve s Kristem Pánem přišlo zmrtvýchvstání, neboť přišla dokonalá láska k Bohu i k bližnímu.

V plnosti času, kdy od pádu prvních rodičů uplynulo čtyřicet věků, uslyšelo lidstvo divné, veliké a sladké slovo: »Bůh jest láska«, a uvěřilo lásce; neboť, hle, sám Syn Boží přišel na zemi, aby kázal lidem o lásce k Bohu a roznítil tu lásku v jejich srdcích. On také odkryl celou hlubinu bytosti boží řka, že Otec jeho jest také otcem naším, — že ten Otec miloval nás, než jsme přišli na svět a stvořil nás z lásky, — že vskutku otcovsky o nás pečuje, takže bez jeho vědomí a vůle ani vlas s hlavy nám nepadne, — že i tenkrát, když nás šlehá aneb utrpením navštěvuje, ukazuje nám svou lásku, — že i synům marnotratným odpouští, když s lítostí k němu se vracejí, — co více, že tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, a to na smrt kříže, »aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný (Jan 3, 16). Kterak tedy nemilovati tak dobrého Otce?

Mimo to sám Syn Boží ukázal se lidem jako nekonečná Moudrost a nekonečná Láska; přišel zajisté, aby byl naší pravdou a učitelem té pravdy, naší cestou a vůdcem na té cestě, naším životem a tvůrcem toho života. Přišel, aby nás netoliko těšil, ale i spasil, to

jest smrtí na kříži smířil nás s Otcem nebeským, vysvobodil nás z otroctví hříchu a dal nám svobodu dítek božích. — Přišel, aby byl pastýřem ovčím ztraceným a shromáždil je ve svém ovčinci — v církvi svaté, která jest hlasatelkou jeho pravdy a zákona, rozdělovatelkou jeho milostí, vykonavatelkou jeho vlády, spolupracovnicí jeho lásky v díle posvěcení a vykoupení duší. Přišel, aby byl naším knězem a obětí; a proto ustanovil též v předvečer své smrti obět nekrvavou a mimo to slíbil, že bude sám pokrmem duší a zůstane s nimi do konce věkův. Přišel, aby Matku svou neposkvrněnou, nejsvětější, nejlaskavější dal všechněm lidem za matku. Přišel, aby zapálil v srdcích lidských oheň lásky, jakým plálo jeho srdce; a proto seslal Ducha svatého jako lásku vtělenou a dárce lásky. Na potvrzení pak, že jest pravý Bůh a tedy že to, co zjevuje, co přikazuje, co slibuje, vskutku jest božské, činí veliké zázraky, jichž korunou jest jeho zmrtvýchvstání.

Kdyby byl Kristus nevstal z mrtvých, nebyl by se zapálil oheň lásky v srdcích lidských; co více, byla by upadla víra v jeho božství, jakožto nepotvrzená zázrakem, na nějž se Kristus Pán tolikráte odvolával; a v tom případě byla by oprávněna výtku, že hledal svět nazývaje se Bohem.

Nyní pochopíš, proč nevěrci napínají své síly, aby popřeli zmrtvýchvstání Krista Pána; vědí zajisté dobře, že mohli by tím nejsnáze zviklati víru v jeho božství. Ale marny jsou jejich snahy, neboť hrstka prachu nikdy nezatmí slunce.

Kristus Pán z mrtvých vstal a proto jest Bůh nekonečné lásky a právem žádá, abychom jej spolu s Otcem i Duchem svatým milovali z celého srdce, z celé duše, z celé mysli a ze všech sil.

Skutečně pod dechem milosti boží člověk za lásku odpovídal láskou. Oheň lásky planoucí v srdci Pána Ježíše pronikl otevřenou jeho ranou a vyšed s ním

z hrobu rozšířil se po celé zemi a po všech stoletích, aby rozpálil milliony a milliony srdcí lidských.

Zapálení tím ohněm volají apoštolové ústy sv. Pavla: »Nám živu býti Kristus jest,« a jdou na všechny strany světa, aby hlásali Krista Pána, aby pro něho trpěli, aby za něho umírali.

Zapálení tím ohněm běží mučedníci s radostí k mečům, na popraviště, na hranice; vždyť sv. Vavřinec natažený na rožni směje se katům a praví, že spočívá na růžích a nikoli na plamenech; sv. Potamiena pak prosí pohanského soudce: »Chceš-li mne uvrhnouti do kotle plného vařící smoly, ponořuj mne pozvolna, abys poznal, jakou trpělivostí mne ozbrojí můj Ježíš, a jak dychtím trpěti pro něho.«

Zapálení tím ohněm kněží, poustevníci a řeholníci skládají Pánu v obět své námahy a svá mrtvení. Zapáleny tím ohněm duše křesťanské odhodlávají se i dnes ku svatým činům a k utrpením pro Boha a všechny si naříkají, že málo činí a málo trpí, neboť Bůh jest hoden nekonečně větší lásky.

Ty, knězi, máš i tu předcházeti jiné duše; zda tedy v duši tvé plane ten oheň lásky, a to svaté, živé, činné, trvalé? Snad jenom slabě doutná? Ó, je-li tomu tak, pak připomeň si, cos přijal od Boha, a pohleď okem víry na život uplynulý a potom na nebe, na kříž, na oltář, na svatostánek a zvolej v duši: Všecko jsi mi dal, cos dáti mohl, Pane, neboť jsi mi dal netoliko život, netoliko sílu ducha i těla, netoliko věci časné, ale dal jsi církev svou, Matku svou, svátosti své, milost svou — dal jsi sebe samého v tajemství lásky, — dal jsi důstojnost a moc tak velikou. A co já jsem Ti za to dal? Hle, nic kromě hříchův, kromě nevěrnosti, kromě velice nepatrných obětí. Než od nynějška bude jinak; jenom Ty, ó Ježíši, zhlad' krvi Svou mé hříchy dávné a vypusť ze srdce Svého veliký oheň do srdce mého, aby v něm planul silně a ne-

zhasl nikdy, bych od nynějška pro Tebe žil, pro Tebe pracoval, pro Tebe trpěl a s Tebou se spojil na věky.

II. S Kristem Pánem přišla na zemi dokonalá láska k bližnímu; neboť on jako Bůh-člověk a tím i náš bratr podle těla připomínal lidem, že jsouce dětmi jednoho Otce mají se bratrsky milovati; on také sloučil přikázání lásky k bližnímu co nejúžeji s přikázáním lásky k Bohu; co více, skrze učedníka svého prohlásil, že řekl-li by kdo, že miluje Boha, a nenáviděl by bratra svého, lhář jest (1 Jan 4, 20.).

Mimo to Kristus Pán ustanovil dokonalou míru a vzor lásky k bližnímu rozkazuje: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého (Mat. 12, 31.) a opět: Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jako já jsem miloval vás (Jan 13, 34.). Ó, jak dobrý jsi, Spasiteli a Bože náš! Tys nás miloval dříve, než jsme Tě mohli milovati a to láskou nejněžnější, nejšlechetnější, nekonečně obětovnou a nevýslovně trpělivou; a proto žádáš podobné lásky též od nás; a kdož by Ti odepřel poslušnosti?

Konečně Kristus Pán rozšířil povinnost lásky na všechny lidi, prohlásiv, že naším bližním jest netoliko náš příbuzný, náš rodák, náš přítel, ale každý člověk bez výjimky, třeba náš nepřítel; vždyť sám Pán přikázal: Milujte nepřátele své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří pronásledují a pomlouvají vás, abyste byli syny Otce svého, jenž jest v nebesích (Mat. 5, 44.).

Hleď, jak čestná, jak svatá, jak vskutku božská jest ta nauka o lásce k bližnímu!

Na potvrzení té nauky Kristus Pán umřel na kříži a vstal z mrtvých, aby svět uvěřil, že ta nauka vyšla

z úst Moudrosti nejvyšší, a lidstvo aby s pomocí boží obrodilo se tou naukou.

Ó jak spanilá byla i jsou díla té lásky! Neboť kdož nepodivuje se na př. sv. Štěpánu, jenž padaje pod deštěm kamení, modlil se za své nepřátele, anebo sv. Janu Gualbertu, jenž vrahu bratra svého netoliko odpustil, ale ukazoval mu od té doby srdce bratrské, — anebo sv. Janu z Boha, — anebo sv. Kamilu de Lellis a duchovním jejich synům, jakož i nesčíslnému zástupu řeholníkův a řeholnic, kteří celý svůj život věnují posluhování nemocným, — anebo tolika kněžím a missionářům, kteří z lásky k duším podstupují tak veliké útrapy a vydávají se nejednou strašné smrti.

Silou náboženství Kristova obrodila se rodina, neboť jejím poutem stala se láska čistá, obětovná, vytrvalá, — podobná té, která oživovala sv. rodinu v Nazaretě a té, kterou má Kristus Pán ku své nevěstě — církvi.

Silou náboženství Kristova obrodila se společnost, neboť církve snažila se od počátku mírniti nenávist dělicí národy a vrstvy společenské a za to sblížiti je k sobě v duchu božím, pod mateřskou záštitou Svaté stolice, která po všecy časy nabádá ku svaté shodě a k šetření práv cizích.

Církev rovněž odstranila, ač poznenáhla, stav otrocký, zavádějíc místo něho bratrství duchovní a spravedlivou rovnost; vždyť hned v prvních dobách posazovala ke společným agapám senatora vedle jeho otroka a také dnes káže kleknouti před oltářem jak chudšům, tak i králům, aby ty i ony posílila týmž chlebem andělským, aby těm i oněm posypala hlavy týmž popelem.

Církev nezničila toho, co v lidstvu bylo krásného neb dobrého, ale všechno to pronikla duchem božím, všechno očistila a posvětila a tak utvořila nový svět duchový, novou civilisaci, novou společnost.

Církev konečně neruší práva majetku ani rozdílu stavů, ale připomíná stále bohatým a mocným, že před Bohem jsou pouze prach a že jako rozdělovatelé darů božích mají se almužnou dělití o své jmění s chudšími bratřími; s druhé strany pak nabízí poklady své duchovní všechněm bez výjimky, ale zvláštní péči projevuje chudým a trpícím.

Již za časů apoštolských konány byly pro ně sbírky; později pak, zvláště ve chvíli větších ran, sesilovala se ta láska, takže čteme, že když nastala ná-kaza, křesťané posluhovali netoliko svým, ale i pohannům, tu zase že velkodušné ženy, jako Praxeda, Irena, Lucina a jiné vnikaly do žalářů, aby přinášely mučedníkům pokrmy a útěchu, a potom sbíraly jejich krev, tekoucí z ran a pohřbívaly jejich ostatky. Když pak církev nabyla svobody, rozlilo se milosrdenství jako spanilá řeka po světě křesťanském vydávajíc podivuhodné ovoce. Náš věk nedá se tu předstihnouti svým předkům; stačí říci, že pouze ve Francii více než 120.000 řeholnic věnovalo se rozličným skutkům milosrdenství, než je nehodná vláda zednářská vypudila a ústavy jejich zavřela.

Zda máš, knězi, lásku k bližnímu, a to u vysokém stupni? Zvláště zda nemusíš si vytýkati necitelnosti, sobectví, závisti, prudkosti, pomluvy, nespravedlnosti, a zda vyznačuješ se za to srdečností, dobročinností a obětovností?

Zda konečně snažíš se rozněcovati lásku k bližnímu v srdcích jiných a zda zakládáš za tím účelem dobročinné podniky a spolky, jako na př. konference sv. Vincence a Paulo?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, se zahanbením musím vyznati, že málo mám čisté, účinné a trvalé lásky k bližnímu, jaké ode mne právem žádáš. Než Ty, ó Ježíši, Lásko nekonečná,

rozšiř dnes těsné a sobecké srdce mé! Ty je proměň, očisť a posvěť, aby od nynějška žilo jenom láskou, abych tu na zemi i tam v nebi zpíval neustálý hymnus lásky — Alleluja.

Rozjímání VI.

Zmrtvýchvstání Krista Pána jest rukojmím a vzorem našeho zmrtvýchvstání duchovního.

I. Z těch nepřátel, kteří se vrhli na Krista Pána, nejzuřivější byl hřích; on totiž ozbrojil jiné nepřátele a za jejich pomoci přibil Krista na kříž; ale Kristus Pán smrtí svou a zmrtvýchvstáním svým přemohl hřích a spolu zjednal nám tu milost, abychom všichni dle slov sv. Petra hříchům zemrouce spravedlnosti živi byli (I., 2, 24.), to jest ze smrti hřichu povstali k životu svatému podle Krista a skrze Krista.

Hřích přišel na svět neposlušností prvních rodičů; ale proč Bůh dopustil, že první rodiče zhřešili? A proč dopouští, že hřeší jiní lidé? Proto, že nechtěl jich zbaviti svobodné vůle čili důstojnosti lidské a že dovedl i ze zlého vyvésti dobré.*)

Hřích rozšířil se po světě, takže ani vody potopy nedovedly ho zatopiti; za hřichem přišlo hrubé modlářství, jímž satan posílil své království v duších.

Ale přišlo přehojné vykoupení v Ježíši Kristu, neboť Toho, kterýž neznal hřichu, učinil (Bůh) hřichem (to jest výkupem za hřích) za nás, abychom my učinění byli spravedlností boží skrze něho (2. Cor. 5, 21.). Tajemství vykoupení odhaluje nám lépe než pád andělů, ano lépe než hrůza pekla celou zlobu a ohavnost hřichu; neboť jak strašnou urážkou velebnosti boží musí býti

---

*) Sv. Augustin.

hřích, kdyžtě na smíření spravedlnosti boží až krev Boha-člověka prolita byla na kříži!

Ve světle toho tajemství vnikáme též hlouběji v bezednou propast lásky boží, neboť Kristus Pán přijav hříchy naše jako své, netoliko jich tak velice litoval, že v zahradě krvavý pot proléval a s kříže volal: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? — ale zjednal nám milost lítosti a odpuštění hříchů ve svátosti pokání, — netoliko jednou umřel za hříchy naše, ale umírá mysticky v každé mši svaté, aby nám přisvojoval ovoce oběti kříže, — netoliko otevřel nám křížem nebe, ale v církvi své zůstavil nám prostředky k dosažení nebe; takže více milosti dává nám Pán nyní, nežli dal Adamovi před hříchem; a právem mohl říci sv. Augustin: »Ó šťastná vino, která jsi našla takového Vykupitele!«

Ale tajemství vykoupění nemělo by víry u lidí, kdyby zmrtvýchvstání Kristovo nebylo vytisklo na něm své božské pečeti. Odstraňme zmrtvýchvstání, a kdož uvěří ve vykoupění? Spíše by považovali Krista Pána za snílka aneb i za podvodníka, jak i dnes nevěra osměluje se rouhati. Nevstal-li Kristus — praví sám apoštol — marna (to jest bezpodstatná a pošetilá) jest víra vaše, neboť jste ještě ve hříších svých (1 Cor. 14, 17.); protože v takovém případě není vykoupění, není církve ani svatých svátostí. Ale Kristus Pán z mrtvých vstal a tudíž jest pravý Bůh, náš Vykupitel.

Víra ve vykoupění a zmrtvýchvstání Kristovo způsobila, že lidé netoliko poznali, jak veliká jest špatnost a zloba hříchu, ale že oškliví si hřích, který jim dříve byl bůžkem, takže jeden z vroucnějších milovníků Ježíšových — sv. Anselm — neváhá říci: »Kdybych viděl s jedné strany všechny muky pekla a s druhé strany hřích a musel zvoliti mezi nimi, bez váhání vrhl bych se do pekla, jen abych se nedopustil hříchu.«

A věrní služebníci Kristovi netoliko si oškliví hřích, ale unikají hříchu, a to starostlivěji nežli smrti a nejednou podstupují krutou smrt, jen aby se nedopustili hříchu.

A netoliko utíkají před hříchem, třeba všedním, ale z lásky k svému Pánu snaží se o všelike ctnosti, takže uprostřed světa pohanského utvořil se nový svět plný svatých myšlenek, citů, slov, skutků a obětí nejednou heroických. — svět ozdobený svatými jako nebe hvězdami; a každý svatý tof skutečný zázrak milosti boží a živý pomník božského původu církve a jejího Tvůrce. Tak přemohl Kristus hřích ve služebnících svých, což apoštol vyjádřil těmi slovy: Vydán jest pro hříchy naše a vstal z mrtvých pro ospravedlnění naše (Řím. 4, 25.).

Po zmrtvýchvstání Kristově přišlo hned zmrtvýchvstání člověka, a toto zmrtvýchvstání děje se stále a v každém křesťanu, neboť ke každému praví apoštol: Vstaň, který spíš, a povstaň z mrtvých, a osvíti tě Kristus (Eph. 5, 4.); a znovu: Jako Kristus vstal z mrtvých skrze slávu Otce, tak abychom i my v novotě života chodili (Řím. 6, 4.). Nuže tedy všichni ke Kristu a za Kristem! Nuže i ty, knězi! Zda vroucně po tom prahneš?

II. Zmrtvýchvstání Kristovo jest zároveň vzorem našeho zmrtvýchvstání.

Kristus Pán z mrtvých vstal vlastní mocí jako pravý Bůh; my jako lidé nuzní a hříšní můžeme povstati jedině mocí boží, to jest spolupůsobením s milostí, — třeba tedy prositi o tu milost, aby Pán sám nás osvěcoval a podporoval, aby v nás žil a působil.

Zda tak činíš?

Na rozkaz Kristův anděl odvalil kámen hrobový; nám nechať anděl pozemský — kněz — odvalí kámen hříchů ve svátosti pokání; třeba jen přinésti opravdovou lítost. Zda každá zpověď tvá jest dokonalá?

Vojáci hlídající hrob povaleni byli na zem silou boží a potom ze strachu utekli do města; tak i od nás po našem obrácení nechať uteče satan, který nás chtěl do smrti zadržeti ve hrobě hříchův a potom odvléci s sebou do pekla. Zda se chráníš osidel satanových?

Kristus zanechal v hrobě prostěradla, jimiž byl ovinut; my odvrzme na vždy oviny hříchů, to jest zlé náklonnosti a vášně, které nás prve poutaly. Zda jsi prost takových pout?

Kristus povstal z mrtvých v těle zářícím a oslaveném, na němž zůstaly znaky svatých ran; nás nechať osvěcuje a proměňuje milost Ducha svatého, aby duše naše zářily věrou, nadějí a láskou, aby těla naše byla ozdobena čistotou a umrtveností, a celý život náš aby nesl na sobě znamení života i smrti Spasitelovy. Zda to znáti na tobě?

Tělo Kristovo nemůže již trpěti a přenáší se lehce s místa na místo; duše naše nechť již nepoznají smrti, to jest nechť prosty jsouce hříchů těžkých i všedních dobrovolně páchaných spějou ruče a radostně cestou boží. Zda jdeš ochotně tou cestou?

Kristus povstav jednou z mrtvých nevrátí se již do hrobu, smrt nad ním nebude více pano-
vati (Řím. 6, 9.); podobně ani my nevracejme se do hrobu hříchů svých, ale žijme pro Krista, který — jak pravil jistý spisovatel duchovní — dává nám jednou milost, dává ji na věky, aby život milosti byl nesmrtelný.*) Zda se snažíš o takový život?

Kristus Pán čtyřicátého dne po zmrtvýchvstání vstoupil na nebe na trůn slávy; my rovněž v krátkém svém životě spějme stále do vlasti své nebeské po žebříku složeném z dobrých skutků! Zda tak jako andělové ve snu Jakubově vzestupuješ modlitbou a prací do nebe?

---

*) Barradius.

Žel, na zemi jest plno hrobův, a nad nimi stojí Kristus Pán, tak jako kdysi nad hrobem Lazara v Bethanii, a volá: Lazarové, vyjděte z hrobů! Zda všichni poslouchají toho hlasu?

Jedni skutečně opouštějí své hroby a oděvše se v jasná roucha, zpívají Pánu píseň zmrtvýchvstání. Jiní zdvihají se na chvíli z hrobů, ale že obrácení jejich není upřímné ani trvalé, proto upadají znovu ve smrt duševní a kameny ještě těžší přivalují se na jejich hroby. Jiní leží stále ve hrobech temných, zavřeni jsouce kameny zastaralých hříchův a zapáchajícíe ošklivými nepravostmi; nad nimi pak mají ďáblové stráž, tu ďábel pýchy, tam ďábel nečistoty, onde ďábel nestřídmosti, hněvu neb lakoty, bdíce nad tím, aby zaslepení na duši nepomyslili na zpověď ani na modlitbu, ano aby odvrhli víru.

A ty knězi, do kterého druhu náležíš? Zda k těm, kteří z mrtvých vstavše s Kristem chrání se smrti na duši a žijí toliko pro Krista? Ó, je-li tomu tak, děkuj Pánu a zpívej s radostí Alleluja; ale nespolehej na sebe a nepřestávej se modliti, bdíti, bojovati a pracovati!

Modli se také za tolik mrtvých na duši; a jsi-li jejich pastýřem, volej k nim hlasem otcovským: Nešťastní Lazarové, dokavadž budete ležeti ve hrobech svých? Chcete přijíti z nich do krajiny věčných temností, kde jest pláč a skřípění zubův? Zda chcete zahynouti, odporujícíe lásce srdce Ježíšova? Blíže k tomu srdci, a přispěje svou pomocí, vstávejte z mrtvých k životu milosti!

Nemáš-li však sám nyní — což nedej Bože — života duchovního v sobě, snaž se co nejdříve ho nabýti, neboť i k tobě volá Spasitel: Lazare, vyjdi z hrobu!

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Ježíši, chraň mne před smrtí duše a učíš milostí svou, abych stále více postupoval a zdokonaloval

se v životě nadpřirozeném! Slituj se též nad tolika nešťastnými, kteří toho života nemají, staň nad jejich hroby a zvolej: Lazarové, vyjděte! Dej, ó Pane velkého milosrdenství, všechněm hříšníkům a bloudícím milost obrácení, všechněm zaslepeným na duši milost osvícení, všechněm spravedlivým milost vytrvání, aby ze všech srdcí plynula Ti dnes i vždycky píseň slávy — Alleluja!

Rozjímání VII.

Zmrtvýchvstání Krista Pána jest rukojmím a vzorem zmrtvýchvstání tělesného.

I. Člověčenství Ježíšovo bylo nejsvětější a sloučené s božstvím; a proto Ježíš Kristus nebyl podroben smrti, která byla trestem za hřích; přijal ji však dobrovolně, aby dle slov sv. Chrysostoma ten, který hřešil a umřel, to jest člověk, zbaven byl pout smrti od Toho, který zemřel, ačkoli nezhřešil (Homil. in Pasch.). Se svolením božím odvážila se smrt zrušiti to podivuhodné spojení, které Duch svatý utvořil při vtělení Slova; než krátké bylo rozloučení blažené duše Ježíšovy od nejsvětějšího těla, neboť již třetího dne povstal Pán z mrtvých vlastní mocí, aby již nikdy neumřel. Tak tedy splnilo se slovo prorocké: *Bu d u sm r t t v á, ó s m r t i* (Oze. 13, 14.). Smrt přemožena jsouc složila svou zbraň u nohou Zmrtvýchvstalého, kdežto andělové ostříhající hrob zpívali píseň radosti: *Ó smrti, kde jest vítězství tvé?*

Co více, smrt přispěla k vítězství Kristovu; neboť duše jeho netoliko hned po dokonání oběti kříže byla pohroužena stále v moře radosti, ale vyšedši z předpekli v průvodu blažených duší spojila se znovu s tělem a dodala mu podivuhodné krásy, takže to tělo nemohlo již trpěti, stalo se nesmrtelným, zářícím, duchovým, to jest nabylo vlastností ducha, nepřestavši býti tělem.

To jest to veliké vítězství Kristovo nad smrtí, ve kterém i my máme míti podíl, neboť jak oznámil apoštol, očekáváme Pána našeho Ježíše Krista (který má přijíti na poslední soud), jenž promění tělo ponížení našeho, aby připodobněno bylo k tělu jasnosti jeho (Philip. 3, 21.).

Ta chvíle však nepřijde tak rychle; mezitím smrt jako neúnavný žnec stále seká ostrým srpem a každý den poráží k zemi tisíce klasů zralých i svěžích. Pokolení přichází za pokolením a každé po krátké chvíli padá v hrob, aby se stalo pastvou hniloby a proměnilo se v prach, který větry rozvějou po zemi; kdežto duše rozdělí se mezi nebe, očistec a peklo. Tak bude i s námi.

Jediné toliko tělo Matky Boží jako vyvolená svatyně Ducha svatého, vždy čisté, vždy neposkvrněné nepodlehlo zkáze, neboť s tělem i s duší vzata byla na trůn slávy; konečně splní se na všechněch výrok Páně: »Uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom bude soud« (Žid. 9, 27.).

Této však vládě smrti odňal Pán Ježíš polovinu hrůzy, protože netoliko smrtí svou naučil nás umíratí, netoliko na cestě naší vztýčil svůj kříž jako svítílnu vrhající jasné světlo na život i věčnost, ale že v oné chvíli těžké, kdy končíme pozemskou pout, vysílá k nám svého sluhu se slovem útěchy, — že nás očišťuje milostí svátostnou, — že sám přichází k nám jako posila nebeská a jako rukojmí zmrtvýchvstání, — že konečně posílá k nám na pomoc Matku svou a své anděly a svaté.

Díky tomu není již smrt tak strašná, jako byla ve světě pohanském; co více, ona jest vítanou duším milujícím Boha; a není v tom nic divného pro okovíry, že mučedníci šli na popravu jako na hody, anebo že svatí touží po smrti, aby se spojili s Bohem, a

hymnem ›Te Deum‹ ji vítají. Zda tak žiješ, knězi, abys mohl zpívatí ten hymnus při smrti?

II. Toť jest druhé vítězství Kristovo nad smrtí. A kdy nastane třetí? Toho ani andělové nevědí: ale že nastane, toť jisto, neboť sama Pravda nejvyšší předpověděla: ›To jest vůle Otce mého, který mě poslal, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný; a já ho vzkřísím v den poslední‹ (Jan 6, 40.); a znovu: ›Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna Božího, a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení života, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení soudu‹ (Jan 5, 28.—29.). Ach tak, přijde chvíle, kdy smrt dokoná velikou a poslední žeň, porazíc celé lidstvo na zemi; tehdy nad těmi, kteří ve hrobech jsou, zahřmí hlas Páně: Mrtví, vstaňte na soud! Tehdy otevrou se hroby, rozběhnou se kosti, shledávajíce se dohromady, seberou se hrstky prachu a silou boží povstanou z nich těla, s nimiž spojí se duše vypuštěné z nebe, z očištění i z pekla. Nastane zmrtvýchvstání těl a poslední soud. Spravedlivo jest zajisté, aby jako tělo bylo nástrojem duše ke ctnosti neb ke hříchu, tak spolu s ní přijalo odplatu nebo trest; spravedlivo jest rovněž, aby celé lidstvo stanulo najednou před svým Spasitelem a Soudcem. A proto tělo vstane z mrtvých; jaké pak tehdy bude, učí apoštol: ›Tělo naše zasívá se v porušení, vstane v neporušitelnosti, zasívá se v nesličnosti, vstane v slávě; rozsívá se v nemoci, vstane v moci; zasívá se tělo hmotné a povstane tělo duchové‹ (1 Cor. 15, 42.—44.). To znamená: dle vzoru zmrtvýchvstání těla Kristova budou těla vyvolených nesmrtelná a nebudou podléhati zkáze, takže tehdy bude smrt úplně přemožena a sama sstoupí do hrobu. Mimo to budou těla blahoslavených prosta všelikého utrpení, neboť tam setře Bůh slzu s očí jejich

a ponoří je s tělem i s duší v oceán čisté, bezmezné, nekonečné blaženosti. Ó, jaká bude to rozkoš netoliko okem duševním, ale i tělesným patřiti na nejsvětějšího Vykupitele, celovati nohy nejlaskavější Matky a spolu s nesčtelným davem nebešťanů zpívati nejsvětější Trojici věčnou píseň chvály.

Za to však těla zavržených budou schopna pocítovati bolesti, které budou tím tužší, čím těžší byly jejich hříchy.

Kromě toho budou těla blahoslavených zářiti nadpřirozenou krásou a přepodivným leskem, a tato jasnost bude přiměřena lásce, jakou měli na zemi. Jako nyní vidíme na zemi slunce, měsíc a hvězdy, tak v krajině nebeské bude jaksi sluncem Pán Ježíš, měsícem Bohorodička, hvězdami svatí; mezi nimi pak zvláštní záře obklíčí čela mučedníků, panen a učitelů církve.

Zvláštním zřídlem lesku a radosti pro blahoslavené bude svatá eucharistie, kterou hodně za živa přijímali; neboť Pán Ježíš přicházející k nám ve sv. přijímání spojuje co nejúžeji tělo naše s tělem svým a uděluje tak tělu našemu vlastnosti těla svého a tudíž i nesmrtelnost, jak sám přislíbil: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já jej vzkřísím v den nejposlednější (Jan 6, 55.). Proto také církev svatá nazývá svatou eucharistií *pignus vitae aeternae*, a sv. Ignác mučedník *pharmacum immortalitatis*. Co více, sv. Chrysostom tvrdí, že andělové obklíčují stráží svou ve hrobech těla těch, kteří hodně přijímali Nejsvětější svátost oltářní; a jak se zdá, má také odtud počátek starokřesťanský obyčej, později však zakázaný, že dávali mrtvým sv. eucharistii do hrobů.*)

---

*) Sv. Basilius na př. poručil, aby s ním pochovali sv. hostii, kterou sám konsekroval.

Za to však těla zavržených budou temná a odporná, což rozmnoží nešťastníkům hrůzy a bolesti. Čteme o císaři Maxentiovi, že tento krutý pronásledovatel křesťanů vynalezl novou muku, nařizuje, aby mučedníci svázáni byli za živa s mrtvolami, tak aby žijící vdechoval stále nesnesitelnou hnilobu a zponenáhla umíral. Jakkoli to byla hrozná muka, přece není ničím oproti té muce, jaké bude zakoušeti duše zavržená ve spojení s tělem.

Konečně těla vyvolených budou obdařena jemností a rychlostí, takže budou jako duchové prolétati prostory nebeské. Rovněž tvrdí svatí otcové na základě slov apoštola Pavla (Ef. 4, 13.), že všichni povstanou v síle dospělého věku, ačkoli zemřeli jako nemluvňata nebo jako starci, — že mimo to budou prosti všeliké poskvrny, všeliké zlé žádosti i přirozených nedostatků, které měli na zemi; neboť — praví Doctor Angelicus — jako stvořil Bůh přirozenost člověka bez všeliké vady, tak i bez vady ji napraví (Suppl. 9, 81. art. 1.).

III. A nyní pozastav se, knězi, nad sebou! Čeká-li tě zmrtvýchvstání ke slávě, pod tou podmínkou, že budeš žítí podle vůle boží a umřeš v milosti, zda nebylo by šílenstvím milovati hřích, který jedině může tě zbaviti slávy a uvrhnouti do pekla? Proto zapuď jej s odporem, poslouchaje vždy napomenutí apoštola: Nepanujž tedy hřích ve vašem smrtelném těle, takže byste poslouchali žádosti jeho (Řim. 6, 12.).

Čeká-li tě zmrtvýchvstání ke slávě, zda budeš ustávati v práci a v boji duchovním anebo dokonce opustíš svého Vůdce a zpronevěříš se svému praporu? Ach, nikoli, spíše musíš pracovati do poslední chvíle, neusínaje spánkem lenosti; — spíše musíš bojovati statečně pod praporem Kristovým, třeba bys musel snést pro něho rány a smrt. Když sv. Jakubu perskému na rozkaz tyрана Sapora utínali údy, takto se

modlil: »P a n e J e ž í š i, p ř i j m i t u r a t o l e s t u f a t o u o d s t r o m u, k t e r ý j s i s á m z a s a d i l, a k t e r ý s e z j a r a z n o v u z a z e l e n á.« Ó k é ž b y i t ě b e p o v z b u z o v a l a t a t o n a d ě j e k v e l i k ý m p r a c í m a u t r p e n í m p r o K r i s t a!

Čeká-li tě zmrtvýchvstání ke slávě, zda budeš si naříkati na kříž, kdyžtě kříž přiblíží tě ke Kristu a přivede tě na Kalvarii a odtud na Horu nanebevstoupení? Zda budeš naříkati na starosti a bolesti, když jest život tak krátký a věčnost tak dlouhá? Spíše místo naříkání nad chvílí přítomnou obracej zrak svůj za hrob a říkej s mužem bolesti: Vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v poslední den ze země vstanu a zase oblečen budu kůží svou a v těle svém uzřím Boha svého (Job. 19, 25. až 27.).

Zda se obíráš často takovými myšlenkami?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, každodenně říkám: Věřím v těla vzkříšení, ale zřídka o tom rozjímám, neboť duch můj zaujatý příliš záležitostmi časnými nesnadno zabíhá za hrob. Ty však, ó Ježíši, oživ mou víru a rozpal mou lásku, abych od nynějška statečný jsa v bojích, pilný v pracích, trpělivý v bolestech, pokorný a čistého srdce v životě, pln lítosti, ale i naděje při smrti kráčel stále za Tebou a měl jednou podíl ve slávě Tvého zmrtvýchvstání.

Rozjímání VIII.

Pán Ježíš ukazuje se Nejsvětější Matce, Marii Magdaleně a jiným dvěma ženám.

I. Praví zbožné a stálé podání, že Pán Ježíš po zmrtvýchvstání ukázal se nejdříve své Matce. Nic není nad to slušnějšího, neboť koho miloval nejvíce po Otci svém nebeském, ne-li svou Rodičku, s níž byl spojen netoliko milostí posvěcující, ale i tajemstvím vtělení. Pěkně tu věc vykládá ctihodný Dionysius

Carthusianus: Unio ex amore procedit; tanto igitur specialius et eminentius Deus dilexit et praelegit Mariam, quanto intimius, propinquius et familiarius se illi univit. Sed huic Virgini se Deus univit non solum per gratiarum charismata, per illuminationem aut adhaesionem extrinsecam, sed etiam per naturalem et realem quamdam identitatem, quia factus est aliquid eius eo modo, quo proles est aliquid sui parentis, etenim aliquid substantiae Virginis assumpsit et hypostatice atque realiter sibi univit et habitavit in medio eius (Lib. 1. de laud. Virg.).

Cti i ty, knězi, Nejsv. Matku nejvíce po Bohu a jdi skrze ni k Pánu Ježíši, jako Pán Ježíš skrze ni přišel k tobě!

Netoliko důstojnost mateřská Nejsv. Panny, ale i její láska zasloužila toho, aby se jí Pán Ježíš nejdříve ukázal — ta láska tak veliká, že se jí nevyrovná láska všech andělův a svatých dohromady, — tak veliká, že Duch svatý nazývá Marii »matkou krásného milování.« Ta láska způsobila, že její bolesti za umučení Spasitelova byly ohromné jako moře a neustaly ani tenkrát, když Pán Ježíš spočinul ve hrobě, třeba že je mírnila naděje, že spatří za krátko Syna z mrtvých vstalého.

Ó, jak veliká byla její radost, když jej skutečně uzřela v lesku slávy obklopeného četným zástupem patriarchův a proroků, kteří vzdali čest Matce svého Vykupitele. S jakým asi pocitem poslouchala jeho potěšující slova a líbala jeho zářící rány! Toho jazyk lidský nevypráví. Zajisté mohla opakovati slova žalmistova: Podle množství bolestí mých v srdci mém potěšování tvá obveselovala duši mou (Ž. 93, 19.).

I tebe, knězi, Pán potěší, budeš-li se pro něho namáhati a trpěti. Pamatuj však, že Pán Ježíš znovu opustil svou Matku, aby vstoupil na trůn slávy, a zůstavil ji na zemi, aby pohřížena jsouc v tesknotě pečovala o narozenou právě církev. Proto ani ty, knězi, nechtěj stále užívati radosti a příjemnosti! Když tedy napojí Tě Pán hořkostí anebo navštíví vypráhlostí, neklesej na duchu a nezanechávej svých povinností anebo pobožností, ale následuje pocestného, který chvátá do své vlasti, jde stále k Bohu, ať v lesku slunce či prostřed deště nebo vánice; a splní se na tobě přípověď apoštolova: Jako jste účastníci utrpení, tak budete i potěšení (2. Cor. 1, 7.) Zda se o to snažíš?

II. Po Matce Nejsvětější dostalo se toho štěstí spatřiti Pána Ježíše z mrtvých vstalého především ženám, a to těm, které jej provázely po cestě na Kalvarii, stály u jeho kříže a pomohly pomazati jeho tělo, dříve než bylo zavřeno v hrobě.

Poněvadž to první pomazání vykonáno bylo ve spěchu, proto tři z nich, Maria Magdalena totiž, Maria, matka Jakubova, a Maria Salome nakoupivše vonných mastí přispěchaly na úsvitě toho dne po sobotě, aby znovu uctily nejsvětější tělo. Podivujme se té lásce těch žen, kterak jest stálá, odvážná a štedrá! Nespokojují se jednou poctou, nelitují peněz, nenechávají se odstrašiti překážkami, nelekají se vojáků stojících na stráž; neboť jejich láska jest silnější, nežli všechny překážky.

Tak i ty, knězi, je-li o slávu boží, nehleď na obtíže ani na výlohy ani na protivenství od lidí, ale s druhé strany dělej všechno opatrně a v pořádku, jak tě vyzývá apoštol: *Omnia honeste et secundum ordinem fiant* (2. Cor. 14, 40.); neboť i svaté ženy šetřice soboty zadržely své vroucí přání pomazati tělo Ježíšovo.

Po cestě měly jenom jednu starost, kdo jim odvalí kámen uzavírající vchod do hrobu; ale tu odevzdaly se zcela v Prozřetelnost boží a nepoznaly zklamání. Podobně i ty, knězi, doufej, že Bůh tebe nepustí ani v obtížném postavení, učiníš-li jen všechno, co učiniti jsi povinen!

Zdá se, že právě mezitím, co ženy šly ke hrobu, stalo se zemětřesení veliké, neboť anděl Páně s obličejem zářícím jako blesk a v rouchu bílém jako sníh sstoupiv s nebe odvalil kámen zavírající vchod a usedl na něm. Vojáci hlídající hrob zděsili se velice a někteří z nich utekli do města, kdež je starší židovští podplatili penězi, aby rozhlašovali, že když usnuli, přišli učedníci Ježíšovi a ukradli jeho tělo.

Ulekly se i ženy spatřivše kámen odvalený; ale anděl dodal jim naděje řka: Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného? Vstal jest, není ho tuto; hle, místo, kde jej byli položili. Ale jděte a povězte učedníkům i Petrovi, že vás předejde do Galileje; tamť jej uzříte, jakož vám pověděl (Mar. 16, 4.—8.). Ženy ještě více ustrašeny vešly otevřenou předsíní do jeskyně hrobové, ale nenalezly tam nic než prostěradla, do kterých bylo tělo Ježíšovo zavínuto. Když přes to schýlivše tváře k zemi, rozhlížely se, zda by tělo našly, stanuli při nich dva andělové ve stkvoucích rouších a řekli: Proč hledáte živého mezi mrtvými? Není ho tuto, ale vstal. Rozpomeňte se, kterak mluvil vám, když ještě byl v Galilei, řka: Syn člověka musí býti vydán v ruce lidí hříšných a býti ukřižován a třetího dne vstáti z mrtvých. I rozpomenuly se na slova jeho. (Luc. 24.).

Rozvaž tu, knězi, proč Pán Ježíš nikoliv apoštoly, ale ženy přitáhl nejdříve k svému hrobu! Sv. Petr Chrysolog vidí v tom tajemství pokání, horlivosti a

pokory řka: *Mulier prima currit ad lacrymas, quae prima cucurrit ad lapsum; praecedit ad sepulcrum, quae praecessit ad mortem; fit resurrectionis nuntia, quae fuit mortis interpres* (Ser. 79.).

Chtěl také Pán odměniti svaté ženy za soucit, jaký mu projevíly za jeho umučení a za zbožnost, s jakou spěchaly ke hrobu, a povzbuditi všechny ženy, aby ochotně pomazávaly trpící jeho údy, to jest, aby prokazovaly milosrdné skutky nemocným, sirotkům a chudým. Z této přednosti nemohly se však přece svaté ženy vynášeti, neboť přinesly ke hrobu toliko vonné masti; apoštolové však složili později v obět Pánu svůj pot a svou krev!

Ty, knězi, buď ochoten obětovati Pánu to i ono!

Rozvaž dále, kterak třeba jíti k Ježíšovi! Hle, za příkladem svatých žen, které hledaly Ukřižovaného a našly Zmrtvýchvstalého, třeba jíti cestou kříže a tudíž neutíkati před namáháním a utrpením. Třeba jíti s živou věrou a nadějí a tudíž doufati od něho všecko a nelekati se ničeho kromě hříchu. Třeba jíti s vroucí láskou a tedy hledati jenom jeho a zcela se mu odevzdati, aby srdce naše bylo jaksi hrobem novým a čistým, ve kterém by On stále odpočíval. Třeba jíti s hlubokou pokorou a tudíž netoliko patřiti na jeho hrob, ale sstoupiti do hrobu naší nicoty a naší chudoby čili milovati pokoření, jako On je miloval. Zda tak jdeš k Ježíšovi a zda neseš vždy s sebou vonné masti modliteb a dobrých skutkův?

III. Ženy vyšedše z hrobu s bázní a radostí velikou běžely do města, aby dle rozkazu andělův oznámily učedníkům, především pak Petrovi a Janovi, co viděly. Ale slova jejich zdála se učedníkům jako bláznovství, a nevěřili jim (Luc. 24, 11.). Přes to Petr a Jan vydali se hned ke hrobu, a zdá se, že za nimi vrátily se tam tytéž ženy.

Od družek odloučila se Maria Magdalena, neutišitelná v zármutku, že nemohla naléztí těla Spasitelova; snad i víra v jeho zmrtvýchvstání byla u ní ještě velmi nejasna. Plačíc stanula zvenčí u hrobu jako živý obraz duše pohroužené v modlitbě; tu opět pohlédla dovnitř. I uzřela dva anděly v rouše bílém sedící, kteří se soucitem pravili k ní: Ženo, proč pláčeš? — Vzali Pána mého, a nevím, kam jej položili — odpověděla Magdalena.

Ty, knězi, nepotřebuješ si tak naříkati, neboť víš, že přebývá ve dne v noci ve svatostánku a že přebývá i ve tvém srdci, je-li to srdce čisto od hříchu smrtelného a spolu ozdobeno láskou a pokorou.

Ta tesknota Magdalenina po Pánu, ty slzy svědčící o její bolesti obdržely hned odměnu, neboť když obrátila se zpět, uzřela Ježíše, ale nepoznala ho, protože oko její duše nebylo jasné. Myslíla, že to jest zahradník, a nezmýlíla se co do poslání Spasitelova; vždyť On proto přišel, aby štípil ve světě velikou vinici, to jest svou svatou církev, a z každé duše aby učinil malou zahrádku, avšak plnou vonných květů a klasů výborného obilí. Pros také tohoto Zahradníka nebeského, aby také ve tvé duši zasel květy ctností a klasy dobrých skutkův a zároveň aby používal pomoci tvé v práci pro jiné duše.

Ó, jak dobrý jest Pán Ježíš! On opustil Nejsvětější Matku, aby setřel slzy nedávno obrácené hříšnice. Kéz tedy každý skládá v něj naději!

Nejlaskavější jeho srdce slitovalo se nad Magdalenou; proto řekl jí něžně: Ženo, proč pláčeš? A na její otázku: Pane, ty-li jsi jej vzal, pověz mi, kde jsi jej položil, a já jej vezmu, odpověděl s něžností ještě větší: Maria! Tu otevřely se jí oči, a poznavši Pána, s velikým pohnutím zvolala: Rabboni! a chtěla líbatí ty nohy, které u Šimona farisea obmývala slzami lítosti a lásky.

Než v té chvíli Pán Ježíš toho nedovolil, neboť ačkoli pocit její byl zbožný, přece měl příměsek lidský! Ne-dotýkej se mne — řekl k ní Pán — neboť jsem ještě nevstoupil k Otci svému (Jan 20, 17.); jakoby chtěl říci: Povznes se výše věrou a myslí nyní spíše o mém božství, nežli o mém člověčenství a nehledej chtivě útěch duchovních.

Poučení to i pro tebe, knězi, abys varoval se pouze přirozených pocitů, třeba se zdály býti dobré, zvláště vůči svým penitentkám, — jakož i neméně abys nedovoloval těmto penitentkám po lidsku poutati se k tobě, což jest velice snadné, ale abys očišťoval city své i cizí a posvěcoval v srdci Ježíšově.

Nesmírná jest láska tohoto srdce, neboť hle, Pán snažil se netoliko povznésti srdce Magdalenino k lásce nadpřirozené, ale dal jí čestné poslání: Jdi k bratřím mým (tak chlubně a sladce mluví o těch, kteří jej opustili) a pověz jim: Vstupuji k Otci svému a k Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu. Ó jaké to povýšení bývalé hříšnice, že dostává poslání k apoštolům a má je utvrditi ve víře v božství Kristovo.

Jaká to zároveň potěcha kajícím! Vskutku ne-jednou se přihází, že upřímně obrácení hříšníci v odměnu za to, že Krista statečně vyznávají pod křížem a hledají ho s velikou láskou, dostávají hojněji darův a výsad, nežli ti, kteří sice nedopouštějí se hříchů těžkých, ale jsou chladní ve službě boží. Ke kterým ty náležíš?

Magdalena splnila věrně vzkaz Ježíšův a totéž učinily také dvě jiné ženy, Maria, matka Jakubova, a Maria Salome vrátivše se od hrobu. Také ony rovněž dosáhly toho štěstí, jehož se prve dostalo Magdaleně; a zdá se, že v té chvíli byla s nimi i Magdalena (Mat. 28, 9.). Hle, Pán Ježíš vešel jim v cestu a řekl: Buďte zdrávy! A ony přistoupivše chopily

se nohou jeho a klaněly se mu. Spasitel jim nebránil vida, že pohnutky a city jejich jsou čisté, ale takto pravil: Nebojte se! Jděte, zvěstujte bratřím svým, ať odejdou do Galileje; tam mě uvidí (Mat. 28, 9.—10.).

Proč kázal Pán jíti všem do Galileje? Tam totiž byl Nazaret, místo vtělení Slova věčného, tam hora Tábor, místo proměnění, které bylo předpovědí a jaksí odleskem zmrtvýchvstání, — tam hlavní kazatelna jeho učení, tam jeviště mnoha jeho zázraků.

Ženy vykonaly svědomitě uložený jim úkol, třebaže nebylo jim hned uvěřeno. Hleď i ty, knězi, abys plnil věrně ten úkol, který ti Bůh určil, třeba byl těžký a nesnadný; a nezáviď svým bratřím, třeba se ti zdálo, že jejich poslání jest čestnější, že oni stojí výše nad tebou anebo že dostávají hojněji darů od Boha. Zda můžeš to říci o sobě?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, i já následuje svatých žen povinen jsem jíti k Tobě, pod Tvůj kříž a k Tvému hrobu, nesa vonné masti modliteb a milosrdných skutkův. Ale má láska jest příliš často chladná a ruce mé prázdné. Přes to ukazuješ se mi každodenně na oltáři a obnovuješ poselství, které jsi mi dal při svěcení, abych šel k bratřím Tvým — k lidem, a táhl je k Tobě a skrze Tebe k Otci nebeskému. Ó, táhni mne, Ježíši, nejprve k srdci Svému a ohřej ohněm lásky, který z toho srdce vychází.

Rozjímání IX.

Pán Ježíš ukazuje se sv. Petrovi, sv. Jakubovi Mladšímu a všem apoštolům.

I. Jakmile Petr a Jan uslyšeli z úst Magdaleny ta slova: Vzali Pána z hrobu, a nevíme, kam ho položili (Jan 20, 2.), pospíšili hned ke hrobu, ne-

dbajíce toho, že jiní učedníci pokládali zprávu žen jako bláznovství.

Podobně ty na cestě k Bohu nedbej na úsudky vlažných bratří ani na podezření neb výtky lidí světských; ale máš-li vyplniti jakou povinnost, vyplň ji svědomitě, — máš-li vykonati nějaký dobrý skutek, a shoduje se to s vůlí představených, vykonej jej rád, třeba bys uvalil za to na sebe pohanu neochotných aneb krátkozrakých.

Oba apoštolové běželi rychle, modlice se v duši; a málo mluvíce spolu; Jan však předběhl Petra nejen proto, že byl mladší a živější, ale že mu láska a pánictví dodávaly křídel. Na těchto křídlech vznášej se i ty k Bohu!

Když přibyli ke hrobu, Jan dal přednost Petrovi, ctě v něm toho, kterému byl řekl Kristus: »Ty jsi Petr, to jest skála, a na té skále vzdělám církev svou, — a nezakládaje si na tom, že jako učedník nad jiné milovaný spočíval při večeři na prsou božského Mistra a stál pod jeho křížem.

Cti i ty, knězi, své představené, třeba se ti zdálo, že máš více než oni předností neb zásluh neb vědomostí, a měj úctu ke kněžím věkem starším; stojíš-li však výše než jiní, budiž tím pokornějším, plně rozkaz Páně: Kdo chce mezi vámi býti větším, budiž sluhou vaším (Mat. 20, 26.).

Zda jsi prost pošetilé domýšlivosti a pýchy?

Petr vstoupiv do hrobu nenalezl nic kromě prostěradel a zvláště svinuté roušky, která byla na hlavě Spasitelově. Totéž uzřel Jan a uvěřil, že Kristus vstal z mrtvých; potom sám vrátil se domů, aby snad sdělil se o tu zprávu s Nejsvětější Pannou. Petr pak šel zvolna, pln údivu, a různé pocity otrásaly jeho srdcem.

Tak i ty, knězi, rozvažuj často svatá tajemství, především pak tenkrát, když máš přistoupiti k oběti nejsvětější, abys oživil v sobě víru, pokoru a lásku.

Petr zajisté proléval tehdy slzy lítosti, připomínaje si onu noc u Kaifáše a s toužebností dychtil po tom, aby spatřil zase Pána, když tu Pán ukázal se mu viditelně. Ó jaký to důkaz milosrdenství božího, že nikoliv Jana, nýbrž Petra potkalo spíše to štěstí. S jakým pohnutím poslouchal útěchyplná slova Spasitelova, která mu zvěstovala odpuštění viny. S jakou láskou vrhl se k zemi, aby zlíbal zářící rány na nohou Ježíšových. S jakou důvěrou tulil se k otevřenému srdci, když jej Pán přitiskl k sobě.

I s tebou, knězi, děje se podobně, kdykoliv přijímáš rozhřešení; hleď tedy, abys se často vyzpovídal a pokaždé dokonale; po zpovědi pak volej s prorokem: Dobrořeč, duše má, Hospodinu, kterýž milostiv jest všem nepravostem tvým, kterýž vysvobozuje od zahynutí život tvůj (Ž. 102.)

Jako všecko, co milé v životě, tak zjevení se Ježíšovo rychle minulo, ale účinky jeho zůstaly, neboť Petr s velikou radostí vcházel do domu, aby zvěstoval o zmrtvýchvstání Krista Pána a dle rozkazu jeho utvrzoval u víře bratry své.

Zda se též o to staráš, abys utvrzoval u víře aspoň ty, kteří jsou péči tvé svěřeni?

Kromě svatého Petra dosáhl toho štěstí sv. Jakub Mladší, že spatřil zvláště Ježíše z mrtvých vstalého; neboť mluví o tom výslovně svatý Pavel v prvním listě ke Korintským (15, 7.). A proč tento apoštol a nikoli jiný? Zda snad jenom proto, že byl příbuzný Nejsvětější Panny? — Nikoliv, — ale proto, že vyznačoval se obzvláštní zbožností a neobyčejnou umrtveností, neboť podání o něm praví, že od stálého klečení kůže na kolenou mu ztvrdla a že po smrti Spasitelově umínil si zdržovati se pokrmu, dokud neužří Pána z mrtvých vstalého. I obdržel to, čeho si přál, neboť Pán jest štědrý ku štědrým.

Chceš-li, knězi, aby Pán Ježíš navštěvoval tě svou milostí, osvěcoval svým světlem, občerstvoval svou útěchou, hledej ho v modlitbě a ve svatém přijímání, pamatuje napomenutí téhož apoštola: Přiblížte se k Bohu, a přiblíží se k vám (Jak. 4, 8.). Hledej ho zároveň v sebezapření a neustávej v práci, neboť jiný apoštol takto nás napomíná: Bratří moji milí, stálí buďte a nepohnutelní, rozhojňující se v díle Páně vždycky, vědouce, že práce vaše není daremná v Pánu (1 Cor. 15, 58.).

Zakusili toho na sobě svatí kněží, a jeden z nich takto volá k tobě: »Otevři Kristu srdce své a zavři je světu! Když Krista máš, bohat jsi, a to ti postačí. Onf bude tvým správcem a věrným zástupcem ve všem, aby ti nebylo třeba doufati v lidi. Neboť lidé rychle se mění a kvapem odcházejí; Kristus však trvá na věky a stojí pevně při člověku až do konce.«*)

Zda tak jednáš?

II. Prvého dne po sobotě k večeru ukázal se Pán Ježíš všechněm apoštolům kromě Tomáše, jakož i spolu shromážděným učedníkům. Rozmlouvali zajisté o jeho zmrtvýchvstání, o němž se dověděli nejen od žen a od Petra, ale i ode dvou učedníkův, kteří se vrátili z Emaus. Víra jejich v toto zmrtvýchvstání byla slabá, bázeň pak před židy veliká, a proto dvěře domovní byly zavřeny.

Pojednou stanul Pán uprostřed nich a řekl: Pokoj vám, já jsem. Nebojte se (Luc. 24, Jan 20.).

Tak tedy vyplnil přípověď, kterou dal při poslední večeři: Maličko a neuzříte mne, a opět maličko a uzříte mne, neboť jdu k Otci. Nyní sice zármutek máte, ale opět vás spatřím, a bude se radovati srdce vaše (Jan 15, 22.).

---

*) O následování Ježíše Krista II. 1, 2.

Ó jak dobrý jest Pán! Netoliko nečiní učedníkům žádné výčitky, že jej opustili v čase umučení, ale vida jejich překvapení — neboť se domnívali, jakoby ducha viděli — praví k nim: »Co se děsíte? A proč vstupují myšlení (pochybnosti) v srdce vaše? Vizte ruce i nohy, žeť já jsem to; dotýkejte se a vizte; neboť duch nemá těla a kostí, jako mne míti vidíte. A pověděv to ukázal jim ruce i nohy. Když pak oni pro radost ještě nevěřili a se divili, poručil, aby mu podali kousek ryby a plást medu, a jedl před nimi (Luc. 24, 36.—43.).

I tobě, knězi, chce Pán dáti pokoj, to dobro po svaté lásce největší a tak cenné, že dle slov svatého Augustina »není možno nic milejšího uslyšeti, nic příjemnějšího si přát, nic lepšího nalézti« (De Civ. Dei LXIX. C. 11).

Toho pokoje člověk sám sobě nedá a mimo Boha nenalezne. Svět sice také slibuje svým přívržencům pokoj, jen když se zbaví strachu před soudem božím a věčností, utlumí v sobě svědomí, jen když budou dbáti pouze o vlastní prospěch anebo pohodlí a píti plným douškem z číše rozkoše; ale to jest pokoj smrti, jemuž překážky kladou zklamání, nemoci a výčitky svědomí, a který nezřídka již za živa proměňuje se v zoufalství.

Takový pokoj měj v ošklivosti a za to hledej pokoje, jaký dává Kristus Pán. Pamatuj však, že k dosažení toho pokoje třeba jest přemáhati zlé žádosti a a sebelásku, vystříhati se omrzlosti aneb naopak horečné činnosti, zapuzovati nezřízené touhy a náklonnosti a cvičiti se v pokoře, poslušnosti, trpělivosti, lásce k bližnímu a v úplné oddanosti do vůle boží. Jak jest tomu u tebe? Zda snažíš se o pokoj s Bohem, s bližními a s sebou?

Učedníci poznali Pána, když jim ukázal své ruce a nohy probodené; tu teprve radost vstoupila v jejich srdce, a nelze pochybovati, že jali se líbati rány Ježíšovy. Tak i ty, knězi, uctívej ty svaté rány, utíkej se do nich ve chvíli nepokoje nebo smutku a zvláště zavírej se v otevřeném srdci Spasitelově, neboť tam najdeš jistě pomoc i radost duchovní.

Za to však nehledej ani si nepřej rozkoší světských, jednak proto, že jsou pomíjející a klamné jako dým poletující v povětří, jednak proto, že jsou duši nebezpečné jako arsenik, sladký sice, ale vražedný.

Jdi tu za tolika svatými kněžími, z nichž jeden — sv. Augustin — ze zkušenosti takto o těch i oněch rozkošech píše*): »Kriste Ježíši, Pomocníku a Spasiteli můj! Ó jak mi sladko, že jsem se zbavil sladkostí a zábav tohoto světa; a kdežto jsem se prve lekal jich ztráty, nyní se z ní raduji. Oddálil jsi je ode mne, ó pravá a nejvyšší Sladkosti! Oddálil jsi je a za to sám jsi vstoupil do srdce, milejší nad všelikou rozkoš, ačkoliv ne tělu a krvi, jasnější nad všeliká tajemství, vyšší nad všelikou důstojnost, ale nikoli těm, kteří se sami vynášejí. Duch můj vyprostil se již z těch hlodajících strastí pýchy a lakoty, již se neponořuje v kalu smyslnosti, ale rozmlouvá důvěrně s Tebou, který jsi mé světlo, mé bohatství, má spása, můj Pán a Bůh.«

Pán Ježíš netoliko potěšil učedníky, ale otevřel jim smysl, aby rozuměli Písmům. A řekl jim: Tak jest psáno a tak musel Kristus trpěti a třetího dne vstáti z mrtvých, aby kázáno bylo ve jménu jeho pokání a odpuštění hříchův mezi všemi národy, počnouc od Jerusalema (Luc. 24, 45.—47.). Prosi ty, knězi, aby ti Mistr božský otvíral smysl vnitřní, kdykoliv budeš klekati k meditaci anebo začínati duchovní četbu anebo studium bohoslovné.

---

*) Confessiones L. IX. C. 1.

Řeknuv po třetí »Pokoj vám« a vdechnuv na učedníky, dal jim Pán veliké poslání od Otce nebeského i od sebe a spolu moc Ducha svatého a moc odpouštěti hříchy, neboť takto k nim pravil: Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás. Přijměte Ducha svatého! Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou (Jan 20, 21.—23.).

Takovou moc jsi obdržel i ty, knězi, při svěcení a vykonáváš ji na základě plnomocenství nástupce apoštolův. Moc to vskutku božská, neboť jenom Bůh může odpouštěti hříchy; a přece dal ji člověku slabému a hříšnému, ačkoli jí nedal ani andělům ani Nejsvětější Bohorodičce. Ó jaký to důvod k pokořování se a jak přísná povinnost vykonávati tu moc podle vůle bbží. Nemůžeš-li šestnáct hodin denně seděti ve zpovědnici jako blahoslavený farář z Arsu ani plakati nad smutným stavem penitentů, jako sv. František Saleský, zdaž aspoň bdíš nad tím, aby ti Pán nemohl vytknouti lenosti, necitelnosti anebo nedůtklivosti ve zpovědnici?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Ježíši, Ty přicházíš i ke mně se Svým pokojem a s potěchou Svou; avšak v srdci mém strhává se často bouře, tu zase doléhá na ni ponurý smutek. Ó, by to všecko s milostí Tvou přestalo! Tys i mne tak vyvýšil, že jsi mi dal moc odpouštěti hříchy, ačkoli sám potřebuji stále Tvého odpuštění. Učiň nyní, abych nikdy nezapomínal, že ve zpovědnici zastupuji, ač nehodný, Tebe samého, abych tam vždy rád spěchal, abych všechny hříšníky s trpělivostí a svatou láskou přijímal, aby žádný z nich neodcházel bez smíření s Tebou.

Rozjímání X.

Pán Ježíš ukazuje se dvěma učedníkům jdoucím do Emaus.

I. V týž den zmrtvýchvstání Páně po poledni dva učedníci Kleofáš a — jak staré podání tvrdí — Lukáš vydali se do městečka Emaus vzdáleného as šedesát honů od Jerusalema. Smutno bylo v jejich duších, neboť víra v nich oslábla a naděje se zachvěla. Nadálí se totiž spolu s jinými, že Pán Ježíš má vykoupiti z poroby lid israelský a založiti své království; avšak on svolil k tomu, aby jej nejvyšší kněží a představení odsoudili na smrt, ukřižovali a do hrobu pochovali. A tak všecko ztraceno, — tak asi mluvili mezi sebou.

Podobně i kněze napadá časem omrzelost, zakouší-li ve svých záměrech zklamání, anebo nedaří-li se práce pastýřská, jak si přál. Střez se tohoto, jak pravil sv. František Sálesský, nejnepatrnějšího, ale nejednou velmi nebezpečného pokušení; proto buď s jedné strany skromný v osobních tužbách, rozvážný v konání plánů, pokorný, ale rozhodný v jednání, s druhé strany pak stav jenom na Bohu a podrobuj se zcela jeho vůli, pamatuje, že Bůh jest tvůj Pán, a že tedy slušno, abys šel vždy po vůli boží, a nikoli Bůh po vůli tvé (sv. Augustin).

Chraň se rovněž smutku, který jde obyčejně spolu s omrzelostí. Pochází často z povahy melancholické a z utrpení tělesného nebo duševního, častěji však z uražené pýchy a zklamané anebo podrážděné sebelásky. Tak Kain se rmoutil ze závisti, Aman a Antioch z pýchy, Jidáš z lakoty. Takový smutek nazývají učitelové duchovní »koupelí satanovou« a tvrdí, že ani hřích smrtelný nedává ďáblu tak veliké moci nad duší, jakou mu dává smutek. Právem tedy Duch svatý napomíná: Zármutku nepoddávej duše své

a netrap sám sebe radou svou. Veselost srdce tať jest život člověka a poklad svatosti nepřebnaný (Eccli 30, 24.); apoštol pak vyzývá všechněch: Radujte se vždycky v Pánu, opět pravím, radujte se (Filip. 4, 4.).

Truchli však, knězi, nad tím, že jest tolik bezbožnosti a hříchův na světě, neboť taková bolest byla i jest denním pokrmem svatých kněží. Bl. Jan Maria Vianney pravil jednou se slzami: »Není na světě nešťastnějšího člověka nad kněze! Neboť z čeho záleží jeho život? Hle, z patření na to, kterak svět uráží Pána Boha, kterak lidé se mu rouhají, kterak přestupují jeho přikázání a neváží si jeho lásky . . . Kněz má neustále před očima Pána Ježíše zlehčeného, potupeného, posmívaného. On vidí, kterak jedni plivají mu na tvář, kterak jiní jej políčkují a jiní mu na hlavu trnovou korunu vtiskují, kterak jej bijí pěstmi, válejí po zemi, šlapají nohama, křižují a srdce mu probodávají.«

Rmuť se nad tím, knězi, ale neztrácej pokoje vnitřního, jaký dává silná víra a naprostá odevzdanost do vůle boží!

Máš také mnoho důvodů k radosti svaté; zejména pak se těš z toho, že Bůh povolal tě do své církve a do služby kněžské, — těš se z každého daru božího uděleného sobě nebo bližnímu, z každého vítězství milosti, z každého obrácení duše bloudící aneb hříšné, z každého vítězství církve Kristovy; neboť ta radost svatá dá ti vzlet v životě duchovním i všedním, posílí tě k plnění povinností a k podnikání prací pro Boha, osladí ti starosti a trpkosti a také na jiné lidi bude působiti prospěšně. Kéž jen ta radost jest vždy svatá a nikdy lehkomyšlná anebo nemírná. Jak tomu jest u tebe?

Zármutek byl by otrávil srdce učedníků a byl by v nich docela ubil víru; ale Pán Ježíš slitovav se nad

nimi netoliko se k nim přiblížil v podobě pocestného, jakoby měl jíti touž cestou, ale vmísil se do jejich rozmluvy. Obraz to působení milosti boží. Hříšník vzdaluje se od Boha a běží cestou zavržení, — ale Bůh sám, podivuhodný v milosrdenství svém, přibližuje se ke hříšníkovi a promlouvá k němu vnitřním vnuknutím a nejednou i hlasem svého sluhy. Nejednou divy milosti boží jsou úžasné, jak to vidíme v životě sv. Ignáce, sv. Jana z Boha a tolika jiných. Pros i ty o ten div milosti, nemůžeš-li přemoci nějaké vady, aneb záleží-li na obrácení nějaké zatvrzelé duše.

Učedníci nepoznali Pána Ježíše, neboť oko duševní bylo u nich zamženo, nýbrž mysli, že jest jedním z poutníků vracejících se po svátcích z Jerusalema. Vskutku Spasitel byl jaksi poutníkem v pozemském životě svém, po němž měl vstoupiti do nebe; a také nyní v Nejsvětější svátosti účastní se naší pouti, aby byl naším vůdcem a naším pokrmem na cestu do věčnosti. Pamatuj na to, knězi, a proto nepoutej se ku věcem časným, neboť člověk příliš obtížený s námahou stoupá po cestě strmé a kamenité; a při tom drž se pevně božského Vůdce a posiluj se nebeským pokrmem, to jest chlebem pravdy, modlitby a eucharistie. Zda tak činíš?

II. Pán Ježíš četl v srdcích učedníkův, ale přes to zeptal se jich, o čem rozmlouvali, dáváje kněžím naučení, že v působení na duše, zvláště málo náchylné k věcem božím, mají postupovati opatrně a kořistiti z každé okolnosti.

Učedníci odpověděli, že mluvili o Ježíši Nazaretském, za což je třeba pochváliti, neboť taková rozmluva přitahuje Pána Boha. Za to však zasloužili pokárání, že nerozuměli tajemství kříže, které Pán Ježíš tolikráte vykládal a že s nedůvěrou vyjadřovali se o poselství žen a některých učedníků, kteří zvěstovali zmrtvýchvstání Kristovo.

Pokáral je za to Pán Ježíš, řka: Ó bláhoví a váhaví srdcem k věření všemu tomu, co mluvili proroci! Zdaliž nemusil toho Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své? A počav od Mojžíše a všech proroků vykládal jim všecka Písma, která byla o něm (Luc. 24.).

Hleď, knězi, aby nepotkala tebe také podobná výčitka; proto nepřipust nikdy ani nejmenší pochybnosti o kterékoli zjevené pravdě; a kdyby povstávalo v duši nějaké znepokojení, volej jako onen žid: Věřím, Pane, pomoz nedověře mé! (Mar. 9, 23.). S druhé strany rozvažuj v rozjímání tajemství boží a zjednávej si stále větší znalosti bohosloví!

Lituj také nešťastných duší, které ztratily víru anebo zviklaly se u víře, a jednak ve zpovědnici anebo v soukromém rozhovoru odstraňuj jejich pochybnosti, jednak dávej jim čisti knihy apologetické, jednak konej — kde třeba — takové konference! Zda máš víru jasnou, pokornou i pevnou?

Učedníci ještě nepoznali Pána Ježíše, třeba že srdce jejich hořela, když mluvil k nim. Když přiblížili se již k městečku, dělal se Pán Ježíš, jakoby měl dále jíti; chtěl totiž, aby jej požádali, aby šel s nimi, a pozvali jej do svého domu. A vskutku učedníci přinutili jej, řkouce: Zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již nachýlil (Luc. 24, 29.).

Podobně i ty, knězi, mluv často a zvláště na modlitbě a po mši svaté ku Pánu: Zůstaň se mnou a přebývej v srdci mém jako ve chrámu, abys mne osvěcoval, povzbuzoval, podporoval, abys ve mně a skrze mne mluvil, působil i trpěl. Zůstaň zvláště tenkrát, když soumrak pokušení neb zármutku přikvapí a když přiblíží se ke mně noc smrti.

Zároveň se starej, aby tvůj dům, tvé příbuzenstvo, osada anebo škola byla milým útulkem Pánu a modli se, aby Pán toho útulku nikdy neopouštěl.

Chceš-li však přinutiti Pána, aby zůstal s tebou, čiň si násilí, chovej srdce v čistotě a buď milosrdný k chudým a trpícím! Zda tak činiš?

Pohostinnost učedníků byla štědře odměněna, neboť Pán Ježíš netoliko vešel do jejich domu, ale, když byl s nimi za stolem, vzav chléb požehnal jej a rozlámal ho dával jim, čili vykonal nejsvětější obět a podal jim svaté přijímání. V té chvíli otevřely se oči jejich a poznali ho; ale on zmizel s očí jejich.

Hleď, jakou sílu má Nejsv. eucharistie! Hle, osvěcuje duši, oživuje její víru a rozněcuje její lásku. Chceš-li se přesvědčiti o těchto účincích, přistupuj ke každé mši svaté s velikou pokorou, s velikou lítostí nad hříchy, s velikou toužebností; a proto připravuj se pečlivě a děkuj vroucně; jindy pak, zvláště za návštěvy Nejsv. svátosti vykonej zbožně duchovní přijímání! Podobné city vzbuzuj za pomoci milosti boží v jiných duších! Zda tak budeš činiti?

Radost učedníků byla veliká; proto nezůstali na noc v Emausích, ale hned rychle běžíce vrátili se do Jerusalema, aby shromážděným apoštolům a učedníkům oznámili, co stalo se na cestě a kterak ho poznali v lámání chleba. Uslyšeli pak zase, že vstal Pán skutečně a ukázal se Šimonovi; a když o tom všichni s pohnutím rozmlouvali, stanul Ježíš uprostřed nich a řekl jim: Pokoj vám (Luc. 24, 36.).

Vidíš, jak chvatně plní učedníci povinnost apoštol-skou a s jakou radostí vypravují o Ježíši z mrtvých vstalém. Mluv i ty o něm s velikou láskou netoliko v kostele a ve škole, ale všude tam, kde se příležitost

naskytne. Tak můžeš se nadíti, že Pán Ježíš i k tobě řekne v životě i v okamžiku smrti: Pokoj tobě! Zda to slibuješ?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, i já jsem zakusil nejednou v životě omrzelosti a smutku, poněvadž jsem snadno zapomínal na Tebe, příliš nedbale jsem volal k Tobě: Pane, zůstaň se mnou! Ale nyní volám s velikou důvěrou: Pane, zůstaň se mnou, neb se připozdívá, neboť ubývá z duše světla a zápalu, neboť odevšad hrnou se překážky a nebezpečství. Zůstaň se mnou, neboť večer mého života rychle se přiblíží a pojednou přijde smrt; proto nedovol mi zaháleti a podporuj mne v práci, abych na soudu obdržel od Tebe peníz odplaty věčné!

Rozjímání XI.

Pán Ježíš ukazuje se Tomášovi a podruhé Petrovi.

I. Když Pán Ježíš poprvé stanul uprostřed apoštolův a učedníků, nebyl přítomen Tomáš a špatně pochodil, neboť neviděl Spasitele. Špatně rovněž pochodí kněz, který nemá s bratřími, nebývá s nimi na exerciciích anebo schůzích, nepodporuje jich v apoštolské práci, ale v sebe je uzavřen, straní se jejich společnosti.

Příčiny tohoto nepřilíš řídkého zjevu jsou obyčejně pokárání hodné, jako pýcha, domýšlivost, lakota, duchovní lenost anebo podivinství, mnohdy i hovění nějaké ošklivé vášni; následky pak toho jsou knězi škodlivy, protože buď hledá společnosti lidí světských a to nezřídka lehkých, kde ztrácí ducha kněžského anebo se uzavře v sebe a stává se podivínem anebo hypochondrem. Vae soli možno říci o takovém knězi; vae za živa, vae při smrti!

Vyhledávej tedy společnosti dobrých kněží, abys u nich našel radu i pomoc a v případě potřeby potěchu, a přičiňuj se dle sil o zachování souladu mezi klérem, pamatuje na slova Písma: *O quam bonum et iucundum habitare fratres in unum*. Zda tak jednáš?

Jakmile se Tomáš vrátil do sboru apoštolův a uslyšev od nich ta slova: »Viděli jsme Pána«, netoliko neuvěřil v jeho zmrtvýchvstání, ale zvolal rozčileně: Neuzřím-li v ruku jeho rány hřebův a nevpustím-li prstu svého na místo hřebův a nevložím-li ruky své v jeho bok, neuvěřím (Jan 20, 25.).

Tomáši, jak veliké smělosti se dopouštíš! Ublížuješ Nejsvětější Matce a apoštolům, vytýkáje jim snad lehkověrnost anebo slabost ducha! Co více, nevážíš si slov božského Mistra, jenž přece řekl, že třetího dne vstane z mrtvých, a kladeš mu podmínky, od kterých má záviseti tvá víra!

Takových Tomášů jest na světě nemálo, a proto také za trest své pýchy nedosahují víry. Zda ty, knězi, nedovoluješ si časem posuzovati pravdy víry aneb nařízení duchovní vlády? Zda neděláš výhrad v poslušnosti vůči svému biskupu a zda jsi prost domýšlivosti a umíněnosti?

Pán Ježíš mohl zůstaviti Tomáše v nevěře a třeba i vyloučiti jej ze sboru apoštolův; ale on chtěl ukázati, jak jest milosrdný a naučiti nás, kterak se máme chovati k bloudícím anebo hříšníkům. Proto za osm dní později přišel opět z avřenými dveřmi a stanul uprostřed učedníků, když Tomáš byl přítomen, jakoby jenom jej měl na srdci.

Poznej z toho, knězi, jak drahá jest Spasiteli jediná jenom duše, a nepohrdej žádnou, třeba byla poskvrněna hříchy a třeba jí lidé pohrdali.

Pán Ježíš pozdraviv učedníky slovy: Pokoj vám, obrátil se k Tomášovi a řekl: Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpust v bok můj; a nebudiž nevěřící, nýbrž věřící (Jan 20, 27.). Pohled na zářící rány Pána Ježíše a ta slova dýšící nevýslovnou laskavostí a sladkostí tak dojala Tomáše, že jako u vytržení zvolal: Pán můj a Bůh můj. To bylo vyznáním víry v člověčenství i v božství Ježíšovo a zároveň vyjádřením vroucích citů úcty, lítosti, lásky a naděje. Tím napravil dané dříve pohoršení, které snad Kristus Pán proto dopustil, aby již nikdo nemohl pochybovati o jeho zmrtvýchvstání. Právem tedy řekl sv. Řehoř Veliký: *Plus nobis Thomae infidelitas ad fidem, quam fides credentium discipulorum profuit; quia dum ille ad fidem palpando reducitur, nostra mens omni dubitatione postposita in fide solidatur* (Hom. 26. in Evang.)

Kéž i tebe, knězi, sám pohled na Ukřižovaného posiluje u víře, neboť jenom Bůh sám mohl tak lidi milovati, a kéž tě pobádá k úplnému odevzdání se Tomu, jenž se ti zcela odevzdal! Měj též vroucí úctu k ranám Ježíšovým a k božskému srdci!

Tomáš dosáhl neobyčejného štěstí, že sám jediný z lidí pohroužil ruku svou v otevřeném boku Spasitelově, nad čímž zbožný spisovatel Ludolphus takto se podivuje: *O felix Thoma, quam felicem habuit licentiam manus tua! Magna quippe licentia et magna gratia est mittere manum in latus illud dulcissimum, in latus illud saluberrimum, in latus inquam; unde ab ira salvamur, unde a culpa sanamur, unde in gratia generamur, unde in gloria sublimamur* (In vita Christi c. 78.).

Ty, knězi, jsi tak šťasten, kdykoliv obětuješ tělo a krev Pána Ježíše a potom otvíráš mu srdce své, aby v něm přebýval. Hleď tedy, abys často a zvláště v tu chvíli, když jest pozdvihování anebo kdykoliv patříš na vystavenou Hostii, opakoval s věrou a láskou Tomášovou: Pán můj a Bůh můj, a kromě toho abys ten zbožný zvyk rozšiřoval mezi věřícími.

Pán Ježíš odpustil Tomášovi chvilkový poklesek a mile přijal jeho vyznání; ale k útěše všechněch věřících dodal: Že jsi mne viděl, Tomáši, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili (Jan 20, 29.); to znamená: větší zásluhu má víra pokorná, která nežádá důkazův a neopírá se na svědectví zázrakův, ale důvěřuje zcela Kristu Pánu a jeho církvi, vědouc, že Kristus jest pravda sama, a církev jeho sloup a utvrzení pravdy (1 Tim. 3, 15.).

Ty, knězi, jsi povinen znáti základy náboženství a známky zjevení, abys je vykládal jiným; ale sám pro sebe měj víru velmi pokornou a buď co do tajemství víry jako to malé děcko, které zavírá očka, když ssaje z prsu matčina! Zda máš takovou víru?

II. Ačkoliv apoštolové ukázáním se Pána Ježíše byli velice rozrušeni, přece nezanechali obvyklé práce; nýbrž několik jich, zejména Tomáš, Nathanael, synové Zebedeovi (Jan a Jakub) a dva jiní učedníci na vyzvání Petrovo: Jdu lovit ryb, odpověděli hned: I my půjdeme s tebou. Potom vsedše do lodi, odpluli na moře Genezaretské; neboť již všichni na rozkaz Kristův přibyli do Galilee. Ó jak pěkný to příklad kněžím, aby pracovali rádi a svorně, neboť takové práci Pán vždy žehná, jak sám pravil: Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, tu jsem uprostřed nich (Mat. 18, 20.).

Lov se nezdařil přes to, že apoštolové celou noc pracovali, neboť Pán nebyl s nimi. Tak děje se nejednomu knězi; ačkoli se namáhá, ovoce jeho práce jest

skrovné, buď protože buduje na vlastních silách a nemodlí se o pomoc s hůry, buď že má méně čistou pohnutku, buď že Pán zkouší jeho vytrvalost. Co tu má činiti? Nechť neochabuje, nýbrž pokořuje se před Pánem a vroucí modlitbou vzývá jej o pomoc!

Dobry Ježíš slitoval se nad svými učedníky unavenými již a hladovými a stanuv na břehu řekl hlasem ku podivu srdečným: Dítky, máte-liž co k jídlu? Odpověděli: Ne, nepoznavše Pána; jakmile však poručil jim zapustiti síť po pravé straně lodi, poslechli a nalovili takové množství ryb, že nemohli síti vytáhnouti. Tu Jan uhodl, kdo stojí na břehu, neboť jak pravil sv. Jeroným »jenom panický učedník mohl poznati Krále panen«.

Buď podoben tomuto apoštolovi v lásce a panictví a budeš viděti vždy okem duchovním před sebou Ježíše; vždyť on sám pravil: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boga viděti budou.

Sotva Jan zvolal: Pán jest, ihned Petr opásav se sukni vskočil do moře. Jindy v podobné okolnosti počal tonouti a volal ustrašeně: Pane, zachovej mne, ale tentokráte připloval ku břehu, neboť měl snad silnější důvěru; za ním pak připluli učedníci v lodi táhnouce za sebou síť plnou velikých ryb (153).

Milostivý Spasitel staraje se otcovsky o své učedníky způsobil všemohoucností svou, že na břehu povstalo ohniště se žhavým uhlím, na němž pekla se ryba, takže když vyšli z lodi, měli pokrm připravený. Svätý Jan praví ve svém evangeliu, že Pán [Ježíš vzal chleb a dával jim, z čehož lze se domnívati, že nejprve posílil jejich duši svätým přijmáním.

Podobně i ty, knězi, starej se o své podřízené aneb osadníky a netoliko starej se ochotně o jejich duchovní potřeby, neboť to jest tvá první a nejdůležitější povinnost, ale poskytuj jim — seč jsi — chleba

časného! Dnes, kdy otázka sociální stala se palčivou sami náměstkové Kristovi vyzývají tě k tomu.

Po té měl nastati čin nesmírně důležitý pro celé lidstvo a pro všechny věky budoucí — slavnostní totiž prohlášení sv. Petra a každého z jeho nástupců viditelnou hlavou církve učící i slyšící, čili prohlášení primatu papeže římského.

Poněvadž s tak vysokou důstojností má býti spojena veliká láska k Bohu a k duším, proto Pán Ježíš otázal se Petra: Šimone Janův (Bar-Jona), miluješ mne více než tito? Což znamená: více nežli všichni ostatní učedníci. Petr odpověděl skromně: Pane, ty víš, že tě miluji; neujišťoval tak směle jako při poslední večeři, ale odvolával se na vševědoucnost a soud božského Mistra. V odměnu za to uslyšel ta slova: Pasiž beránky mé, to jest mé věřící. Když však Pán otázal se na totéž po třetí, Petr připomenuv si trojí zapření u Kaifáše, zarmoutil se a zalekl, zda snad nepodléhá znovu domýšlivosti; a proto s pokorou ještě hlubší odvětil: Pane, Ty víš všechno, Ty víš, že Tě miluji; ale já se lekám sám sebe.

Jakmile Petr trojím vyznáním lásky napravil trojí poklesek u Kaifáše, oznámil Pán slavnostně: Pasiž ovce mé, to jest budiž pastýřem a vůdcem apoštolův a všechněch jejich nástupcův a pomocníkův. Děkuj tu, knězi, Kristu Pánu, že Petra a jeho nástupce učinil svými náměstky na zemi a rozvažuj, jak veliká dobrodiní z toho vplynula na církev svatou a na celé lidstvo. Hleď rovněž, abys co nejhorlivěji plnil povinnosti k Svatému otci! A které jsou to povinnosti? Hle, věřiti v primat a neomylnost Svatého otce a tu víru v jiných duších utvrzovati. Poslouchati Svatého otce či podrobovati se s oddaností jeho zákonům a výrokům, jakož i dekretům posvátných kongregací a k této oddanosti pobádati i jiné duše. Ctíti Svatého otce a tu úctu vštěpovati v jiné duše a proto účastniti se rád

slavných průvodů, poutí a podobných projevů úcty. Milovati Svatého otce a tu lásku rozněcovati v jiných duších a proto sdíleti se Svatým otcem radost i zármutek, brániti jeho práv, podporovati jej modlitbou, haléřem svatopetrským. Zda tak činíš?

Uč se rovněž, knězi, od svatého Petra, kterak máš projevovati lásku Ježíšovi; — hle, buď dobrým pastýřem duší jeho krví vykoupených! Nemáš-li té horlivosti o duše, věz, že nemiluješ Ježíše. *Qui non zelat, non amat.*

Uč se konečně, kterak napravovati dřívější chyby — hle, zpronevěřoval-li jsi se v mládí Bohu, střež se nyní tím více všelikých hříchův a kaj se tím ochotněji, — byla-li léta ztrávená dosud ve službě boží vlašná, nechť budoucí jsou tím horlivější! Zda tak jest vskutku?

Veliká láska k Bohu plodí veliká přání trpěti pro Boha; a také toho žádá Pán od Petra, předpovídaje mu smrt mučednickou slovy: Když jsi byl mladší, opásal jsi se a chodil jsi, kam jsi chtěl; když však sestárneš, vztáhneš ruce své a jiný tě opáše a povede, kam nechceš. Výslovně tedy Pán oznámil Petrovi, že v pozdějším věku po těžkých útrapách apoštolátu bude uvězněn, spoután okovy a přibit na kříž; aby pak povzbudil apoštola k smrti mučednické dodal: Pojď za mnou, to jest vstup za mnou na kříž, neboť s kříže vstoupíš do nebe. Petr se nelekl smrti kříže a jistě již tehdy se rozhodl: Chci býti ukřižován, ale hlavou dolů, neboť nejsem hoden následovati ve všem božského Mistra.

Pojď za mnou — tak praví Pán i k tobě, knězi; pojď cestou sebezapírání a následování mne ve všelikých ctnostech a v lásce ke kříži, třeba bys musil umřít na kříži, neboť není většího štěstí, nežli když kdo žije ve mně a podle mne, větší cti, nežli když kdo pracuje a trpí pro mne. Zda posloucháš tak ochotně jako Petr božského Mistra?

Petr byl ochoten umřít za Krista; ale snad z lásky k apoštolu Janovi či ze zvědavosti chtěl se dovědět, co stane se s Janem. Pokáral jej za to mírně Spasitel, řka: Co ti do toho? Ty pojď za mnou; z čehož naučení pro všechny, aby nechtěli zkoumat toho, co Bůh zakryl před jejich zraky, a aby se neznepokojovali zbytečně o budoucnost svou neb jiných osob. Lidé svádějí se příliš často hříšnou zvědavostí, což dříve vyvolávalo zakázané věštění a nyní vede k spiritismu; za to však mnozí nedbají o to, zda se dostanou po smrti do nebe nebo do pekla.

Ty, knězi, buď zvědav, je-li o poznání sebe samého, o pokrok v životě kněžském, o blaho duší jiných a slávu církve; a snaž se především poznati lásku Kristovu převyšující všelikou vědomost (Ef. 3, 19.).

Zda můžeš to říci o sobě?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, Ty i ke mně pravíš jako k Petrovi: Pojď za mnou; avšak já tak liknavě jdu za Tebou a zvláště unikám sebemrtvení a nechci trpěti pro Tebe. Hle, vypusť jen z ran Svých jasné a ohnivě paprsky, které by pronikly srdce mé a rozpálily v něm veliký oheň lásky, tak abych od té chvíle v životě i ve smrti a jednou po celou věčnost opakoval: Pán můj a Bůh můj.

Rozjímání XII.

Pán Ježíš ukazuje se pěti stům učedníků v Galilei, dává poslední rozkazy a vstupuje do nebe.

I. Dle rozkazu Krista Pána vydalo se jedenácte apoštolů do Galilee na horu, jak se zdá, Tábor, kde shromáždilo se též více než pět set bratří spolu (Mat. 18, 16.; 1 Cor. 15, 6.). Podivuj se poslušnosti

těchto učedníkův, kteří ochotně podnikli dalekou cestu z Judey, aby se zase bez prodlení vrátili. Následujících v plnění jak přikázání božích, tak povinností svých, tak rozkazů svých představených!

Jakmile Pán Ježíš ukázal se učedníkům, jedni z nich s velikou radostí a hlubokou uctivostí se mu poklonili; city jejich nechať jsou vždy v srdci tvém! Jiní však přes tolik důkazů pochybovali (28, 17.); právem jim proto Pán vytýkal nevěru jejich a tvrdost srdce, že nevěřili těm, kteří je byli viděli z mrtvých vstalého (Mar. 15, 14.).

I dnes jsou lidé, ano i v lůně církve zrození, kteří přes to, že náboženství katolické tolika a tak silnými důkazy potvrzuje svůj božský původ, přece jí odpírají poslušnost aneb zavrhují některé její pravdy anebo předpisy. Která toho příčina? Hle, ta, že jejich zlá vůle ovládána jsouc tou neb onou vášní nechce věriti ani slyšeti. Kdo zavírá oči, ten nechť sám sobě připíše, že nevidí světla! Lituji tolika zaslepených na duši a zachraňuj je, seč jsi; sám pak měj vždy zrak obrácený ke světlu božím! Zda je tak ve skutečnosti?

II. Obrátiv se ke všechněm učedníkům, zvolal Pán hlasem boží velebnosti: Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi, — dána jest netoliko jako Synu Božím, ale i jako pravému člověku v odměnu za ponížení a utrpení; tak člověčenství mé bylo povýšeno na nebi i zemi, a všichni andělé i lidé stali se mými poddanými, takže všichni králové zemští budou se mi klaněti a všichni národové budou mi sloužiti (Ž. 71, 11.).

Raduj se z té moci svého Spasitele a nesmrtelného Krále věkův; a spolu vyzývej všechny mohutnosti své duše a všechny tvory: Exaltate Dominum Deum nostrum et adorete in monte sancto eius (Ž. 98.). A netoliko se raduj, ale ponižuj se před jeho velebností, odporoučej se jeho milosrdenství

a lekej se jeho spravedlnosti, opakuje stále s prorokem: *Magnus es Tu, et magnum nomen Tuum in fortitudine. Quis non timebit Te, o Rex gentium?* (Jer. 10.).

Po té Pán Ježíš činí apoštoly a učedníky a v nich biskupy a kněze spolu s náměstkem svým v čele účastníky své moci, jakož i svého poslání, pro které přišel na zemi, neboť praví: *Jdouce do celého světa, kažte evangelium všemu stvoření* (Mar. 16, 15.). On sám za pozemského života hlásal evangelium jenom židům, prohlašuje, že není poslán leč k zahynulým ovcím domu israelského (Mat. 15, 24.); ale nyní po zmrtvýchvstání svém vysílá své učedníky také k pohanům, aby rozšířil svou církev po celém světě. Za tím účelem káže křtítí všechny národy ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého; aby ukázal, že křest jest počátkem obrození duší, a dveřmi do církve boží, — že to obrození jest dílem Nejsv. Trojice a zejména Otce nebeského, který duši stvořil, — Syna Božího, který duši vykoupil, — Ducha svatého, který duši posvěcuje, že duše v dalším životě dostává všelikou milost od Nejsv. Trojice, zvláště pak sílu od Boha Otce, světlo od Syna Božího, dobrou vůli od Ducha svatého, — že konečně má činiti všecko ke slávě Nejsv. Trojice a proto co nejčastěji dělati znamení svatého kříže, neboť znamení toto jest netoliko slavným praporem křestanů, ale i viditelným vyznáním víry a zevnějším vyjádřením jejich úcty k Nejsv. Trojici a k ukřižovanému Spasiteli.

Kéž i tobě jest znamení kříže drahým! A poněvadž děláš je tak často při vykonávání úkonů církevních anebo při modlitbě breviáře, hled, aby se ti při tom nenedostávalo vnitřní zbožnosti a vnější uctivosti!

Pán Ježíš přikázal netoliko křtítí lidi, ale též učiti je, kterak mají zachovávatí jeho přikázání, protože již dříve sám pravil: *Ne ten, kdo mi říká: »Páne,*

Pane, vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského (Mat. 7, 21.). Za božským Mistrem napomíná apoštol: Buďtež činitelé slova a ne posluchači toliko, oklamávající sami sebe (Jak. 1, 22.). Vskutku jest mnoho takových, kteří sice věří, ale nežijou dle víry, a proto klamou sami sebe, pokládajíce se za křesťany. Než Pán žádá víry živé a o takové víře praví k učedníkům: Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, a kdo neuvěří, bude zatracen (Mar. 16, 16.).

Děkuj, knězi, Pánu, že z jeho milosrdenství a nikoliv pro zásluhy své byl jsi povolán do církve katolické, kromě níž není spasení, neboť v něm toliko jest zákonitá moc a celá pravda a bezpečná cesta do nebe. Děkuj vroucně také za to, že jsi jedním z učitelů, správcův a vůdců té církve a snaž se o to, abys při smrti mohl říci: *Cursum consumavi, fidei servavi*.

Pán Ježíš dal apoštolům veliké a nesnadné poslání, neboť, hle, měli jíti jako ovce mezi vlky, aby učinili z vlků beránky čili aby obrodili svět naukou a milostí Spasitelovou, — měli sbořiti v trosky chrámy a modly obklíčené úctou věkův a na místo jich vztýčiti kříž Kristův, — měli za tím účelem svěsti strašnou bitvu se synagogou židovskou, s kněžstvem pohanským, a s filosofy i s lidem a v tomto boji prolíti krev za Krista. Úloha to věru nad lidské síly!

Ale za to zůstavil jim Pán přehojnou pomoc, neboť netoliko při poslední večeři modlil se za Petra a za každého z jeho nástupcův, aby neochaboval u víře, nýbrž aby, maje dar neomylnosti, potvrzoval bratří svých, — netoliko slíbil učedníkům několikrát, že jim sešle Ducha pravdy a síly a skutečně poslal, — netoliko při posledním rozloučení připojil slib, že

ti, kteří uvěří, budou moci činiti veliké zázraky, což v prvních stoletích skutečně se dělo, ale dal slavnostní přípověď: Aj, já s vámi jsem po všecky dni až do skonání světa (Mat. 28, 20.). A skutečně Pán Ježíš jest se všemi pokoleními a se všemi věky, jednak řídě a spravuje svou církev, — jednak veda a podporuje každou duši zvláště, poddává-li se jen jeho vedení, — jednak přebývá s námi v Nejsvětějším tajemství oltářním, aby netoliko se za nás obětoval, netoliko nás osvěcoval, těšil a nám žehnal, ale i proměňoval nás v sebe a byl posilou duší našich na cestě života i věčnosti. Ó jak nekonečně dobrý jest náš Pán!

Ale my jsme šťastnější než oni učedníci, kteří jej viděli po zmrtychvstání; neboť ukazoval se tehdy jenom na chvíli a na jednom místě, ale dnes přebývá současně na tolika oltářích a v tolika svatostáncích. Vzdávej za to díky Pánu, mluv lidem o jeho lásce a přičiňuj se, seč jsi, o dosažení těch cílů, pro které zůstal Pán s námi! Zda tak činiš?

III. Čtyřicátého dne po svém zmrtychvstání doprovodil Pán Ježíš jedenácte apoštolů do Bethanie a rozloučiv se tu s Matkou Nejmilejší, se svatými ženami a s ostatními svými učedníky, zamířil s celým tím průvodem na Horu olivetskou. Proč na tu horu? Protože na jejím úpatí začalo se umučení Páně onou strašnou úzkostí při modlitbě; chtěl tudíž Pán ukázati, že život křesťana a tím spíše život kněze má býti proniknut modlitbou a utrpením a že prve třeba s křížem na ramenou vstoupiti na Kalvarii, než se dostane kdo na Horu nanebevstoupení, odkud již vede cesta k Sionu nebeskému. Pamatuji si to dobře knězi, a nebudeš naříkati na kříž života.

O čem Pán Ježíš v poslední chvíli rozmlouval s učedníky? Vypravuje sv. Lukáš, že pod vlivem dávných snů tázali se ho: Pane, v tomto-li času navrátíš království israelské? Na to Pán od-

pověděl: Není vaše znáti časy neb chvíle, kteréž Otec položil v moci své, to jest starati se o to, co se vás netýká. Ale přijměte moc Ducha svatého přicházejícího na vás, a budete mi svědkové v Jerusalemě a ve všem Judsku i Samařsku a až do posledních končin země (Act. ap. 1, 6.—8.). To svědectví dané ústy zpečetíte krví svou. Ó Pane, dej nám všem tu odvalu, abychom ochotni byli umřítí za Tebe!

Učedníci tušíce, že se přibližuje chvíle rozloučení, byli smutni a dojatí; co však dělo se v srdci Bohorodičky, těžko pověděti. Zajisté všichni padli na kolena, když Pán Ježíš vztáhl ruce vzhůru, by jim dal poslední požehnání; snad i z nejedné duše vydral se prosebný povzdech: Pane, neopouštěj nás a nezůstavuj nás sirotků!

I stalo se, když jim žehnal, odloučil se od nich a vznášel se do nebe, a oblak vzal jej s očí jejich (Luc. 24, 51., Act. 1, 9.). Ten oblak byl pln jasnosti, neboť všechny kůry andělů vyšly vstříc svému Pánu a Králi, volajíce ve sboru: Pozdvihněte, knížata, bran svých a vyzdvihněte se brány věčné; a vejďte Král slávy. Kdož jest ten Král slávy? — tázaly se kůry vyšší. Pán zástupův jest Král slávy, odpovídaly kůry nižší; a přizvukovaly jim duše svatých vysvobozených z předpeklí.

Mezitím Matka Nejsvětější sklíčená nevýslovnou tesknoutou, ale klidná, modlila se, aby její božský Syn po všecky věky přijímal slávu s Otcem i Duchem svatým; učedníci pak poklonivše se Pánu hleděli stále do nebe, očekávajíce snad, že se jim Pán ještě ukáže.

V té chvíli zjevili se dva andělé v bílých šatech a řekli: Muži Galilejští, co tu stojíte hledíce do nebe? Tento Ježíš, kterýž vzat jest od

vás do nebe, tak přijde, jakž jste ho viděli jdoucího do nebe (Act. 1, 11.). Tak jest, přijde s podobným a větším ještě leskem královské velebnosti, aby soudil celé lidstvo; před tím však bude přicházeti na oltáře, ale ještě v šatu ponížení, ukrýváje svou slávu. Proto místo abyste patřili nečinně do nebe, jděte do Jerusalema a mezi lidi pohanské hlásat o lásce Ježíšově, rozdílet jeho milosti a podrobovat mu lidských srdcí!

Poté teprve učedníci s velikým veselím opustili horu Olivetskou, aby s Marií, Matkou Ježíšovou jako svou učitelkou a těšitelkou, trvali na modlitbě čili připravovali se na příští Ducha svatého.

I ty, knězi, teskni po nebi a vzlétej jako na křídlech ku Pánu, ale neztrácej pokoje ani neustávej pracovati pro slávu boží a spasení duší, pokud se nezlíbí Pánu říci: Dosti. Budiž tu příkladem sv. Alfons z Liguri, který do pozdního stáří velmi těžce pracoval a při tom celé svoje štěstí v Pánu skládal. »Ach, můj Pane, — toť jeho slova — v tom údolí slzavém, v té zemi vyhnanství žiju opravdu bez reptání a nepokoje, neboť taková jest nejsvětější vůle Tvá; než srdce mé cítí nemalou hořkost, že jsem vzdálen od Tebe a nemohu se dokonale spojit s Tebou, který jsi můj život a mé všecko.«

Zda můžeš říci totéž o sobě?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, i já jsem jeden z učedníků Tvých, povoláný k tomu, abych po Kalvarii dostal se na horu Nanebevstoupení. I já hledím za Tebou do nebe; ale jak slabá jest má touha! Jak daleko mi k tomu, abych mohl opakovati slova svaté služebnice Tvé:*) Ty víš, ó Pane, rozkoši duše mé, že na té zemi po ničem netoužím než po Tobě; Ty víš, že všecko, co

*) Sv. Kateřiny Sienské.

jest na světě, se mi oškliví, že teskním jenom. po spojení s Tebou. Jak daleko mi rovněž do toho, abych pracoval pro Tebe bez oddechu až do poslední chvíle života a trpěl za Tebe až do prolití krve své! Než Ty, ó Ježíši, sešli i na mne Ducha Svého svatého a zcela mne proměň!

Rozjímání XIII.

Pán Ježíš sedí na pravici Otce svého.

I. Pán Ježíš vstoupil na nebe nikoliv dle svého božství, neboť jako Bůh nepřestal býti v nebi a na každém místě, nýbrž dle člověčenství, to jest vstoupil s duší oblaženou a s tělem oslaveným. Vstoupil pak nikoli jako Eliáš vznášeje se na voze ohnivém, nikoli jako jáhen Filip nesený od Ducha Páně, — nikoliv jako Pavel apoštol vtržený do třetího nebe, — nikoli jako duše svatých, které provázejí andělé do slávy, — nýbrž vlastní mocí, kterou byla obdařena jeho blažená duše.

A jako vůdce vítězný s chloubou se vrací do vlasti, tak náš Pán, zdeptav moci pekelné a překonav smrt, s plesáním a slávou vstupuje do nebe a za sebou vede jako vítěznou kořist duše spravedlivých Starého Zákona počínaje od otce pokolení lidského Adama až po lotra obráceného na kříži.

Veleb tu božskou moc Pána Ježíše a prozpěvuj mu s anděly a s veškerým tvorstvem píseň chvály, zvláště když sloužíš mši svatou anebo říkáš breviář!

Ale proč Pán Ježíš opustil tu zemi? Snad aby lidé spíše v něj uvěřili a více jej milovali, kdyby se jim tu a tam ukazoval v lesku slávy? Pán Ježíš zůstal s lidmi, ale ukrytý v tajemství Nejsvětější svátosti, aby konal pro ně dále divy lásky, ale i zkoušel jejich víru. Věř tedy pevně a za to spatříš jednou Pána bez záclony, v jasnosti slávy.

Bylo zajisté třeba, aby Pán Ježíš vstoupil do nebe. Neboť především jeho nesmrtelnému tělu neslušelo již obydlí na této zemi plné hříchů a bídy, nýbrž jiné, spanilé, nebeské, svaté svatých, do něhož vešel skrze svou krev (Žid.).

Za druhé nevýslovné ponížení velebnosti boží v jeslích, v životě a na kříži zasloužilo náležitého povýšení, neboť netrpěl za viny své, nýbrž za hříchy naše. Proto tedy, že ponížil se za nás až k smrti kříže, vyvýšil jej Bůh a dal mu jméno, kteréž jest nad všelike jméno, aby ve jménu Ježíšově každé koleno klekalo nebeských, zemských i pekelných, a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce (Philip. 2, 9.).

Jako »jednorozený, který jest v lůně Otcově«, jako jednorozený Matky Panny, jako »prvorozený všeho stvoření«, jako »prvorozený z mrtvých« měl býti také prvním z těch, kteří vstupují do nebe. Vstoupil zajisté i pro nás, aby nám otevřel nebe pro hříchy zavřené a připravil svým vyvoleným stolice, neboť kde jest Mistr, tam budou i jeho služebníci. Vstoupil pro nás, aby seslal Ducha svatého, Potěšitele a Učitele našeho, který osvítil apoštoly, oplodnil církev svými milostmi a proměnil v krátkosti celý svět. Vstoupil pro nás, aby v nás utvrdil naději budoucí slávy a dal nám jisté rukojmí, že i my jednou dosáhneme dědictví nebeského, jestliže si ho zasloužíme. Vstoupil konečně pro nás, aby srdce naše odtrhl od věcí pomíjejících a obrátil k toužení po statcích věčných, — abychom žili neposkvrnění na světě a s této země, jako z vězení, ustavičně vzdychali za Pánem a Bohem naším.

Pamatuj, knězi, že tu nemáš stálého příbytku, nýbrž jiného očekáváš; žij proto jako pocestný anebo vyhnanec, který se vrací do vlasti a beř jenom tolik

se země, kolik nutně třeba a za to sbírej horlivě poklady nebeské. Pamatuj rovněž, že lidský život jest jako žeň v parném létě, jako potýkání s četnými nepřáteli, jako stoupaní na vysokou horu s křížem na ramenou; proto nechtěj užívati stálého odpočinku ani blahého klidu ani nerušené radosti; za to však buď na to připraven, že skrze mnohé útrisky máš vejíti do království nebeského.

Zda si nenaříkáš časem na boj nebo práci?

II. Svatý Marek praví, že Pán Ježíš, vstoupiv do nebe sedí na pravici boží (16, 19.). Poněvadž však Bůh Otec nemá ani pravice ani levice, proto znamenají ta slova, že Pán Ježíš dle božství svého má rovnou Otcí moc a slávu a dle člověčenství svého obdržel největší moc královskou a soudcovskou, takže všecko jest poddáno pod nohy jeho.

Pán Ježíš jest tedy králem nebeským, neboť padají před ním v pokoře všechny zástupy andělské a zpívají mu neustálou píseň chvály: Svatý, Svatý, Svatý! Před jeho stolcem koří se nesčetná řada svatých, volajících hlasem velikým: Spasení Bohu našemu, který sedí na trůnu i Beránkovi (Apoc. 7, 10.). Snaž se dostatí se jednou do této řady!

Pán Ježíš jest králem pozemským, neboť všichni lidé podléhají jeho moci, a ne-li v životě, tedy po smrti musí před ním ohnouti kolena; on také řídí neviditelně své království čili církev, takže brány pekelné jí nepřemohou. Děkuj tomu Králi, že jsi netoliko jeho poddaný, ale i vyvolený dvořan a dbej velice o jeho slávu!

Pán Ježíš jest králem pekla, neboť zkrušil jeho brány a smrtí svou přemohl knížete temnosti. Dábel ovšem chce i nyní míti své království, a žel, nalézá vždy poddané na zemi, ano i stále nové sbory vysílá do boje s Kristem, ale Kristus Pán skrze krev

svých mučedníků, stálost svého kněžstva, svatost svých ctitelů stále odnáší vítězství, takže i jeho nepřátelé jsou mu nástrojem k triumfu. Přemáhej i ty vládu satanovu v sobě i v jiných!

Pán Ježíš sedě na pravici Otcově koná zároveň úřad našeho Velekněze a Prostředníka. Obětoval se již jednou na kříži za hříchy světa; bylo však třeba, aby účinků té oběti dostávalo se všechněm pokolením a věkům, neboť člověk, i když vykoupení bylo dokonáno, nepřestal býti tvorem slabým, ubohým a hříšným. A hle, Pán Ježíš netoliko ustanovil nekrvavou obět, ve které nám přisvojuje ovoce oběti kříže a dává nejdokonalejší prostředek, jímž bychom Otce nebeského chválili, jemu děkovali, jej odprošovali a usmiřovali, neboť sám to činí za nás a s námi, ale obětuje se tam stále na trůnu slávy a představuje Otcí nebeskému své rány, zjednává nám jeho milosrdenství a milost.

S druhé strany veškeré naše modlitby a zásluhy potud mají cenu před Bohem, pokud jsou spojeny se zásluhami krve nejsvětější a pokud dle slov sv. Petra sám Spasitel je představuje jako oběti duchovní příjemné Bohu (1 Petr 2, 5.). Pěkně též pravil sv. Beda Venerabilis, že Pán Ježíš jest andělem lidstva obětujícím stále Otcí nebeskému číši plnou vonného kadidla modliteb a dobrých skutků neb svatých utrpení.

Máme-li tedy takového Prostředníka, kdož bude zoufati nad svou spásou? Synáčkové moji — těší nás svatý Jan — totoť vám píši, abyste nehřešili. Pakližby kdo i zhřešil, přímluvce máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého. A on jest obět slitování za hříchy naše a netoliko za naše, ale i za všeho světa (1. Jan 2, 1.).

Leká-li se kdo však toho, že Pán Ježíš jest zároveň Prostředníkem i Soudcem, jenž má království milosrdenství i spravedlnosti, nechť utíká se o přímluvu

k Bohorodičce, již dal Pán království milosrdenství a která Synu svému — dle krásných slov. sv. Bernarda — ukazuje mateřské prsy své, by jej naklonila k lítosti nad hříšníky.

Volej i ty, knězi, k té matce Nejmilostivější a skrze ni k Synovi, skrze Syna pak k Otci; — s druhé strany však nehřeš a nebuď liknavý v práci duchovní a všechny své zásluhy skládej před srdcem Ježíšovým skrze neposkrvněné ruce Mariiny! Zda tak činíš?

Konečně Pán Ježíš sedě na pravici Otcově vykonává moc soudcovskou, kterou mu dal Otec; neboť před něj musí se dostaviti všechny duše opouštějící tuto zemi, a on dává jedněm koruny nebeské, jiné posílá na pokání do očistce, nad jinými vynáší výrok zavržení.

Takový soud čeká i tebe, knězi, a to snad i dříve, než si myslíš. Pamatuj tedy, že Pán požádá tenkrát od tebe počet ze všech darů přirozených, ze všech milostí Ducha svatého, z veškeré moci, ze všech výsad a povinností kněžských. Tehdy ukáže ti Pán svou trním korunovanou hlavu a své probodené ruce i nohy a své otevřené srdce a řekne: Po těchto známkách poznáváš mou nekonečnou lásku k tobě a k celému pokolení lidskému; po jakých známkách poznám já lásku tvou? Viz, tu země potem a krví mou skropená, tu rány mé, tu kříž, tu oltář volají k tobě, že jsem nic nezanedbal pro spásu tvou; a zdaž ani ty jsi nic nezanedbal? Zda staral jsi se též o duše péči tvé svěšené, aby žádná nezahynula vinou tvou?

Ó kterak tu nezvolati s prorokem: Nevcházej v soud se služebníkem svým, Hospodine, neboť nebude ospravedlněn před obličejem tvým nižádný živý (Ž. 142, 2.)?

Při myšlence na soud rmoutili se svatí z bázně. Svatý Agathon tři dny před smrtí ležel bez vlády a bez pohybu; a když se ho bratří otázali po příčině, řekl:

»Běda mně nešťastnému! Běda mi, že se přibližuje pro mne soud Páně; neboť ačkoliv nejsem si vědom žádného hříchu, přece se lekám výroku Soudcova.« Podobně, když sv. Hilarion měl umřít, chvěl se na celém těle a volal k duši: »Vyjdi, duše má, vyjdi již z těla! Sedmdesát let jsi sloužila Bohu, a bojíš se smrti?« Chvějou-li se tak svatí, kteří ztrávili celý život na poušti v přísném pokání, kdož se nebude lekati soudů božích?

Soud soukromý jest viditelný jenom duši souzené; ale jednou nastane soud obecný viditelný všechněm. Soud tento jest nutný, aby byla zjevena spravedlnost Prozřetelnosti boží, proti které lidé často reptají a které se rouhají. Jest nutný, aby bylo zadostučiněno uražené velebnosti Spasitele, jež vydali židé na kříž, jež pohané pronásledovali v jeho služebnících a jež špatní křesťané ustavičně urážejí svými hříchy. Jest nutný k povýšení spravedlivých a k zahanbení hříšníkův. Jest konečně nutný, aby celý člověk s tělem i s duší byl souzen a přijal odplatu za skutky své, které tělo i duše spolu vykonaly.

Soud tento bude spolu veřejným oslavením Soudcovým; proto nejprve zastkví se na nebi kříž Kristův jako slunce a potom se ukáže Král nebes i země s mocí velikou a velebností obklopen všemi zástupy andělů. Ó jak rozdílné bude to příští od onoho prvního! Tehdy přišel v šatě chudoby, ponížení a bolesti, nyní přichází nesen jsa na oblacích, pln slávy a lesku, maje u podnoží svého všechny národy, které chvějíce se očekávají na jeho výrok. Tenkrát přišel laskavý, milosrdný a rozděluje své milosti, nyní neusmiřitelný ve své spravedlnosti, aby odměnil své ctitele a potrestal své nepřátele. Tu při pohledu na Soudce zachvějou se bezbožní a hříšníci a budou se chtít ukrýti v útrokách země před tváří Páně a před hněvem Beránkovým.

Po které straně chceš stanouti v den posledního soudu? Zajisté po straně blahoslavených. A proto žij tak, abys umřel v milosti posvěcující; za tím cílem se modli, bdi; buď svědomitý v povinnostech, pilný ve skutcích milosrdenství, měj zálibu v pobožnostech a rozjímej rád o posledních věcech!

Zda tak činíš?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane, Ty i ke mně mluvíš ústy apoštolovými: Co shůry jest, hledej, kde Kristus jest sedě na pravici Boží; co shůry jest, miluj, nikoliv co na zemi (Col. 3, 1.—2.); avšak já příliš často lnu k věcem pomíjejícím a nestálým a příliš snadno zapomínám, že nemám tu stálého bydliště, ale jiného očekávám v nebesích. Protož Ty, ó Pane, odtrhni srdce mé od země a rozpal je touhou po věcech nebeských! Uchovej mne chladnosti a lenosti, abych nestanul jednou před Tebou s prázdnýma rukama, aneb co horšího, s neodpykanými hříchy, nýbrž abych uslyšel od Tebe ta potěšující slova: Služebníče dobrý a věrný, vejdi v radost Pána svého!

Rozjímání XIV.

Pán Ježíš sesílá Ducha svatého na apoštolý.

I. Spása pokolení lidského jest dílo celé Nejsvětější Trojice, neboť Bůh Otec z nekonečné lásky poslal Syna svého na svět; Syn Boží z téže lásky zemřel na kříži za lidi a zjednal jim přehojné prostředky ku posvěcování ve své církvi; Duch svatý duše lidské vykoupené krví Ježíšovou osvěcuje, posvěcuje a posiluje.

Tento Duch svatý působil od počátku světa jako Duch pravdy, svatosti a síly; neboť on vzhledem k budoucím zásluhám Ježíše Krista uděloval duším

svých milostí; on dával vnuknutí prorokům, jakož jeden z nich řekl: Duch Hospodinův mluvil skrze mne, a řeč jeho skrze jazyk můj (2 Král 23, 2.). On také ozdobil Nejsvětější Pannu hojnými poklady nebeskými a učinil ji takořka spanilým chrámem Slova věčného, jež působením Ducha svatého stalo se v ní tělem. On Slovu vtělenému dal svědectví nad řekou Jordánem sstoupiv na ně v podobě holubice.

A hle, tohoto Ducha svatého přislíbil Spasitel se-slati na apoštoly: Utěšitel pak Duch svatý, kteréhož Otec pošle ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem a připomene vám všecko, co jsem mluvil vám (Jan 14, 26.). Přípověď tuto opakoval po svém zmrtvýchvstání i připojil rozkaz: Zůstaňte v městě, dokavad nebudete opatřeni mocí s výsosti (Luc. 24, 49.). Skutečně bez nadpřirozeného osvětlení a nebeské síly nebyli by apoštolové dostáli svému úkolu.

Poslušni jsouce rozkazu Páně uchýlili se hned po zvolení svatého Matěje na osamělé místo, do téhož večeřadla, ve kterém se dokonaly divy lásky, aby spolu s Marií, Matkou Ježíšovou, trvali jednomyslně na modlitbě čili konali první exercicie. Jejich modlitba byla plna prostoty a pokory a spolu naděje a vytrvalosti; proto byla též brzy vyslyšena.

I tobě, knězi, chce Bůh uděliti hojně darův, ale žádá, abys se k přijetí jich náležitě připravil; proto žij v sebranosti a modli se vroucně, utíkaje se o mocnou přímluvu k Nejsvětější Matce, aby jakožto nejčistší a nejlaskavější Nevěsta Ducha svatého spojila své prosby s tvými; v důležitějších však chvílích vykonej několikadenní exercicie!

Padesátého dne po zmrtvýchvstání Páně přišel Duch svatý na apoštoly; a v tom tkví veliké tajemství. Neboť jako lidu israelskému padesátého dne po požití

beránka a po východu z Egypta dán byl Starý Zákon na hoře Sinai, tak padesátého dne po zmrtvýchvstání Spasitele, který jako Beránek boží vyvedl nás krví svou z Egypta hříchu, prohlášen byl celému světu Nový Zákon, zákon lásky a milosti.

Děkuj, knězi, za to, že jsi byl povolán k tomu Zákonu a proniknut jsa svatou horlivostí kaž lásku a a rozdilej milost toho Zákona!

Kterak Duch svatý přišel na apoštoly? Hle, když byli všichni spolu na jednom místě (to jest ve večeřadle) stal se rychle zvuk s nebe jako přicházejícího prudkého větru a naplnil všecken dům, kdež byli sedíce. I ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň a posadil se na každém z nich a naplnění jsou všichni Duchem svatým (Act. 2.).

Stal se zvuk jako přicházejícího větru prudkého, na znamení, že tak jako silný vítr očišťuje vzduch a nejednou vyvrací staré stromy, tak Zákon Kristův měl povaliti synagogu židovskou a zbořiti staré modlářství s tisíci bůžky a očistiv svět od bludu a hříchu měl zavésti na něm nový život. Hluk představoval rovněž svatou horlivost, s jakou apoštolové měli vyjít z večeřadla, aby podmanili svět Kristu. Pros též Ducha svatého, aby naplnil i tebe podobnou horlivostí!

Ukázali se nad každým z apoštolů rozdělení jazykové k naznačení neobyčejného daru jazykův, jež v té chvíli obdrželi, jakož i nebeské vskutku moudrosti a výmluvnosti, s kterou od toho okamžiku hlásali slovo boží. Pros i ty o podobnou moudrost a výmluvnost, ale s druhé strany oddávej se ochotně vědám theologickým a připravuj se pilně na každé kázání a na každou katechesi!

Jazyky ty byly jako ohně, neboť Duch svatý dal apoštolům velice jasné světlo víry a zapálil v jejich

duších veliký žár lásky k Bohu a k bližnímu, takže v plnění svého apoštolského úřadu byli hotovi i krev svou prolíti.

Pros i ty, knězi, Ducha svatého o živou víru a vroucí lásku, abys pro Krista Pána a jeho duše ničeho nelitoval, třeba bys i musel složit obět netoliko z námahy, ale i z krve. Pros také za to, aby tvé řeči dýchaly vždy Duchem božím a nikdy duchem světa. Kterak bylo dosud u tebe?

Zda znáti ve tvých slovech a skutcích působení Ducha svatého?

II. K rozšíření své církve použil Kristus Pán nikoli králů, nikoli filosofů, nikoliv boháčův, ale prostých a chudých rybářův, aby bylo zřejmo, že církev není výtvozem lidským, nýbrž dílo boží.

Apoštolové byli lidé neučení a neuměli a zároveň plní předsudkův a spolu s ostatními židy očekávali království pozemského; proto není nic divného, že když jim Pán mluvil o království duchovním, nemohli ho pochopiti; a když jim připomněl smrt kříže, káral je za to kníže jejich Petr řka: Bůh tě uchovej, Pane, to nepřijde na tebe. Víra jejich neutvrzená zachvěla se též při pohledu na kříž a dokonce ještě po zmrtvýchvstání Páně byla příliš slabá, kdyžtě i jeden z nich chtěl se nutně dotknouti ran Spasitelových, a jiní se domnívali, že ducha viděli.

Ale v desátý den po nanebevstoupení děje se v nich podivná změna. Tito lidé nevzdělaní kážou různými jazyky, o kterých před tím neslyšeli, takže židé nemohou se dosti vynadiviti: A j, zdaliž nejsou tito všichni, kteříž mluví, Galilejští? A kterak jsme my slyšeli jeden každý jazyk svůj, v kterémž jsme se zrodili? (Act. 2, 7.).

Tito lidé plní předsudkův rozumějí nyní tajemství kříže a vědí, že v kříži jest pravda, cesta i život; oni

hlásají ten kříž jako moudrost boží, třebaže pohané jej nazývají bláznovstvím a židé pohoršením.

Ti lidé neuměli píšou knihy uvádějící v úžas největší mudrce. Onen Jan, jehož školou bylo jezero Genezaretské a knihou síť rybářská, vzlétá nyní jako orel do výšin tajemství božích a káže o Slovu, které jsouc Bohem od věků, stalo se tělem, — aneb upírá svůj zrak do budoucnosti a předpovídá budoucí osudy církve. Kdož to způsobil? Duch pravdy. On totiž naučil apoštoly všelike pravdě a utvrdil je v pravdě, takže každý z nich měl hojné světlo s hůry, dar jazykův a výsadu osobní neomylnosti.

Pamatuj i ty, knězi, že nebudeš milovati věcí božích, nenabudeš víry jasné a živé, nepokročíš ve vědomostech duchovních, nedovedeš si poraditi v obtížných záležitostech a neunikneš zrádným úkladům ďábla neb světa, neudělí-li ti Duch svatý darů moudrosti, rozumu, umění a rady; pros tedy vroucně o ty dary!

Apoštolové byli lidé dobré vůle vyjímajíc Jidáše; ale daleko jim bylo do svatosti, neboť pohnutky jejich byly poskvrněné egoismem a ctižádostivostí; proto mysleli jen o vysokých důstojnostech v království Kristovu a dokonce i po svatém přijímání ve večěradle přeli se mezi sebou, kdo z nich bude prvním v tom království. Co horšího, za umučení zpronevěřili se všichni božskému Mistru a jenom jeden z nich šel za Ježíšem na Kalvarii.

Teprve Duch svatý ohněm vnitřním vypálil v nich všechny ty slabosti, takže stali se hned velikými světci. Tu každý z nich mohl se sv. Pavlem, který tytéž dary Ducha svatého soukromě obdržel, opakovati ta slova: Mně živu býti Kristus jest a umřítí zisk. Živ jsem již ne já, živ jest ve mně Kristus. Svatá byla též jejich smrt.

I ty, knězi, máš svítiti jiným duším příkladem všelikých ctností a pracovati o jejich posvěcení, — a

zatím musíš sám zápoliti s odbojnými žádostmi, krotiti sebelásku všude se tlačící a zapuzovati nebezpečná nejednou pokušení světa a ďábla. Pros tedy Ducha svatého, aby tě ozbrojil do boje s hříchem a naplnil láskou ke ctnosti uštědřuje ti darů bázně boží a pobožnosti.

Apoštolové byli oddáni božskému Mistru, ale když bylo třeba pro něho trpěti a nasaditi život, neobstáli ve zkoušce. Spatřivše pochopy zvolali sice: Pane, zdaliž máme býti — ale hned poděšení byvše rozprchli se. Sám Petr, ačkoli s mečem v ruce vrhl se na Malcha, utekl před zástupem a pouze z pozdálí šel za ním ke Kaifášovi; tu pak na slovo nepatrné služby zapřel Spasitele. Ano i po zmrtvýchvstání Páně skrývali se všichni učedníci z bázně před židy.

Teprve když Duch svatý na ně sestoupil, stali se v okamžiku neodstrašitelnými hrdiny, takže za nic nepokládali nenávist lidskou a smrt uprostřed muk. Hned v den letnic vystupuje Petr veřejně a vytýká židům, že zabili Původce života. Tutéž odvahu projevují jiní apoštolové a učedníci Páně a každý z nich mohl opakovati slova sv. Pavla: Kdo mne odloučí od lásky Kristovy? utrpení? či utiskování? či hlad? či nedostatek? či nebezpečení? či pronásledování? či meč? (Řím. 8, 35.). Synedrium káže jim mlčeti, a oni směle odpovídají: Zdali to spravedlivé jest před obličejem božím, abychom vás více poslouchali než Boha, suďte (Act. 4, 19.)! Když pak Petr a Jan zmrskáni byli metlami, šli z toho shromáždění radující se, že hodni učinění jsou trpěti pohanění pro jméno Ježíše (Act. 5, 41.). Pro totéž jiní apoštolové s velikou radostí snášeli pronásledování a muky pro Krista Pána.

I tebe, knězi, stihá nezřídka nenávist lidská, a v každém věku přihází se tu a tam, že služebníci Krista Pána jdou do vězení, do vyhnanství, ano i pod

meč popravní anebo jsou vystaveni těžkým urážkám a potupám. A hle, člověk přirozeností svou jest bázlivý, neboť příliš miluje sebe, a proto dbá velice o svou čest, o svůj pokoj, o své pohodlí. Takový jsi i ty; pros tedy Ducha svatého, aby proměnil srdce tvé a posilnil je k podnikání obtížných věcí a ke snášení velikých utrpení, dáváje ti dar síly.

Především odříkávej často zvláště před započatím důležitějších věcí *Veni Creator* anebo *Veni Sancte Spiritus* a vykonej před letnicemi novenu tak doporučenou Lvem XIII.

Zda máš vroucí úctu k Duchu svatému?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Pane Ježíši, věřím, že bez Tvé milosti, kterou dáváš skrze Ducha svatého, nemohu ani tak, jak třeba, se modliti, ani věřiti, ani doufati, ani hříchův litovati, ani Tebe milovati, ani dobrých skutků konati, ani jména Tvého vysloviti, tak abych měl z toho zásluhu pro život věčný; a přece tak zřídka a tak chladně se modlím k Duchu svatému. Než nyní povzbuzen jsa slibem Tvým a poučen příkladem apoštolů, vysílám k nebi úpěnlivou modlitbu:

Veni Sancte Spiritus et emitte coelitus lucis Tuae radium.

Sine Tuo numine nihil est in homine, nihil est innoxium.

Lava, quod est sordidum, riga quod est aridum, sana, quod est saucium.

Flecte, quod est rigidum, fove, quod est frigidum, rege, quod est devium.

Rozjímání XV.

Pán Ježíš působí skrze Ducha svatého ve své církvi a v duších lidských.

I. Duch svatý působí stále ve své církvi; a tudíž jest blud, co někteří snílkové tvrdili, jakoby teprve

nyní anebo v budoucnosti blížila se epocha Ducha svatého, to jest epocha lásky, kdežto před tím »doby Boha Otce a Syna Božího« byly »epochami síly a moudrosti.«

Zejména Duch svatý osvěcuje církev učící a dává jí dar neomylnosti příslušící jednak všeobecným sněmům, jednak Svatému Otci samému, jakožto nejvyššímu učiteli církve. Duch svatý působí, že pravda zjevená se zachovává bez porušení a hlásá beze stínu bludu, — že ta pravda jest přístupna všem a přes změny času trvá nezměněna. Od Ducha svatého také pochází, že dary nadobyčejné neustaly v církvi, ačkoli nejsou tak časté jako v prvních dobách, kdy církev se rozšiřovala. Čtete zajisté, že v každém věku byli svatí, kteří měli buďto dar prorokování, buďto dar jazykův aneb dar zjevení a vidění aneb dar nadpřirozené moudrosti, již nenabyli z knih.

Kromě toho Duch svatý osvěcuje netoliko hlasatele slova božího, ale i věřící, aby mohli věřit. Písmo svaté vypravuje, že když apoštolové hlásali evangelium, Duch svatý připravoval srdce posluchačův.

Skutečně jenom za pomoci Ducha svatého odtrhli apoštolové část židův od slepoty farisejské, pohany od modloslužby a zavedli ty i ony k nohám kříže; také obrácení každé duše jest divem milosti boží.

Dnes Duch svatý působí jednak skrze lidi a především skrze kazatele; proto jest záhodno, aby každý kněz před kázáním i mezi kázáním prosil o světlo Ducha svatého pro sebe i pro věřící; neboť ani ten kdo sází, jest něco, ani ten, kdo zalévá, jest něco, ale Bůh, jenž dává vzrůst (1 Cor. 3, 6.).

Duch svatý působí též skrze zpovědníky, takže nejednou prosté jejich slovo padá jako elektrická jiskra do duše; proto záhodno, aby každý zpovědník usedaje

do zpovědnice odporoučel sebe i penitenty Duchu svatému. Zda tak činíš?

Působí konečně Duch svatý skrze představené, skrze jiné lidi, skrze útěchy, skrze kříže; proto jest úkolem člověka hledati ve všem Boha a ze všeho korigovati pro spásu duše. Zda tak činíš?

Nejčastěji Duch svatý promlouvá bezprostředními osvíceními a vnuknutími, ve kterých buďto duši vystřihá před pokušením, anebo ji kárá a povzbuzuje k litosti nad spáchaným hříchem, anebo probouzí v ní odpor k rozkošem pozemským a touhu po Bohu, anebo ji nabádá k umrtvování, kajícím skutkům a k obětem pro Boha a bližní, anebo jí ukazuje cestu života. Často připojuje Duch svatý svá vnuknutí ku pobožnostem, jako k modlitbě (zvláště před Nejsv. svátostí a k Panně Marii), k slyšení mše svaté, ke zpovědi, k exerciciím, k duchovnímu čtení; a časem jsou ta osvícení nadobyčejná. Tak na př. sv. František a Hieronymo cítí v duši nepřekonatelné puzení, aby vyběhl na ulici a zadržel přecházejícího právě člověka. »Kam jdeš, nešťastníče,« řekl k němu, maje světlo šůry — »neseš zbraň pod šatem, abys zabil svého protivníka.« Pocerstný zaražen odvětil: »Tak jest.« »A proto dále ku pokání a ke zpovědi!« Vskutku hříšník onen se obrátil ve zpovědnici.

Který kněz pracující in cura animarum nedosahuje rovněž osvícení od Ducha svatého, je-li o záchranu duší zbloudilých?

A tudíž, knězi, pros vroucně, aby Duch svatý vždycky tě řídil ať v záležitostech tvých vlastních, ať v záležitostech jiných duší, a nepřekázej jeho působení rozptýleností, pýchou, odporem, chladností a hříchy, třeba všedními!

Zda tak činíš?

II. To, oč prosil prorok David: Vypustíš Ducha svého a stvoření budou a obnovíš

tvář země (Ž. 103, 30.), splnil Pán Ježíš skrze Ducha svatého; neboť obnovil tvář země čili obrodil lidstvo, takže spolu se starými bůžky odvrhlo oblíbené hříchy, aby za to ctilo Boha v Trojici jediného, žilo dle nauky Kristovy, kořistilo ze zřidel milosti a dychtilo po nabytí všelikých ctností. Již u kolébky církve ukázaly se ctnosti prve sotva známé a velice řídké. Tak na př. první křesťané netoliko bedlivě se chránili hříchů, trvali na modlitbě a každodenně přijímali Nejsv. svátost, ale i prodávali své usedlosti a peníze za ně kladli k nohám apoštolů, aby z nich nasycovány byly vdovy, sirotci a chudí. Taková pak láska byla mezi nimi, že měli jedno srdce a jednu duši. Té lásky a vůbec svatosti života nenedostávalo se nikdy v církvi katolické, ano docházela často i k heroismu, kterému se díváme u tolika svatých.

Duch svatý působí podnes v církvi svaté, ač nepouští ani těch, kteří jsou mimo církev, chtějí-li se jen podrobiti jeho milosti; od něho pochází také horlivost apoštolů, vytrvalost mučedníků, sebezápor vyznavačův, čistota panen, — od něho moc kněží a svatost všechněch, neboť Duch svatý jako podstatná láska Otce i Syna spojuje nás s Otcem i Synem.

Zejména ve svatých svátostech anebo vzbuzením dokonalé lítosti vylévá na duši milost posvěcující, která plyne z ran Ježíšových, skrze kterou tu duši očišťuje, oživuje, ospravedlňuje, posvěcuje a činí netoliko chrámem božím, ale i dítkem božím a nevěstou boží. S milostí posvěcující dává duši aneb rozmnožuje ctnosti vlité jak božské, tak základní, se ctnostmi pak sedm svých darů, které činí duši ochotnou a poslušnou ke vnuknutím božím a nakloňují k vykonávání dokonalějších skutkův.

Dle slov Spasitelových má duše býti vinnou ratolestí, která tkví ve kmeni, to jest v Ježíši Kristu, a tou mízou, která duši oživuje a sjednocuje s Pánem

Ježíšem, jest milost posvěcující. Aby však ta ratolest rodila dobré ovoce, potřebuje kromě toho vlhkosti a světla, čili každé duši ke konání dobrých skutků třeba jest milosti pomáhající, jednak osvěcující a povzbuzující, jednak předcházející a spolupůsobící, kterou rovněž Duch svatý uděluje z nekonečné lásky své všechněm, ačkoli nestejnou měrou.

Toto působení Ducha svatého krásně vylíčil svatý kněz Ludvík z Granady: »Není dosti, že Duch svatý provází nás přes práh ospravedlnění, ale mimo to řídí kroky naše a pomáhá nám jíti cestou spasení až k cíli. Vstoupil-li jednou v duši, nepřestává tam býti činným, ale pracuje o jejím posvěcení, konaje v ní a s ní všecko to, co ji má dovésti k nadpřirozenému určení... Může-li býti většího štěstí než chovati takového hosta ve svém nitru, než míti takového učitele, tak osvěceného vůdce, tak dobrého přítele, tak silnou podporu? Poněvadž on jest všecko, proto všecko působí v duši, v níž zvolil své sídlo. On jest oheň; proto osvěcuje náš rozum, rozněcuje naši vůli a odtrhuje nás od země, aby nás povznesl k nebi. On jest holubice, proto nás činí sprostnými, tklivými a plnými laskavosti k jiným. On jest tajemný oblak, který nás zaclání před nezřízenými úpaly těla, upokojuje a mírní oheň žádostí našich. On jest prudký vítr a proto ohýbá a obrací naši vůli ke všemu tomu, co jest dobré, a vzdaluje ji ode všeho zlého.«

To působení Ducha svatého znamenáš i ty, knězi, na sobě, ano jsi jeho nástrojem v působení na jiné duše. Hleď tedy, abys posvěcující milosti nikdy neztratil, nýbrž stále ji v sobě rozmnožoval, s milostmi pak

pomáhajícími věrně spolupůsobil! Hleď rovněž, abys modlitbou a prací přičiňoval se o posvěcení duší jiných!

Zda tak činíš?

III. Duch svatý jest netoliko Duch světla a svatosti, ale i Duch síly a útěchy. Těžký byl úděl lidstva před Kristem Pánem, a možno říci, že představovalo obraz stáda bez ovčince a bez pastýře, na které číhalo množství vlků v podobě bludů, náruživostí, hříchův a utrpení. Mimo to větší jeho část úpěla v hanebném otroctví, — žena skoro všude byla u veliké porobě — mezi lidmi rozléhalo se heslo: Homo homini lupus a Vae victis, a národové se pobíjeli navzájem jako divoká zvířata.

Těžký byl také úděl jednotlivcův, neboť netoliko neznal dobře pravdy Boží a cesty k Bohu, — ale neměl potřebné zbraně v boji se svými nepřáteli, ani účinných lékův na své rány, ani pravých útěch ve svých utrpeních, takže i víra v život posmrtný byla u něho často příliš slabá anebo pokažená.

Teprve Ježíš Kristus stal se lidstvu dobrým pastýřem a s pomocí Ducha svatého založil pro ně veliký ovčinec, to jest svou církev, které svěřil svou moc, svou pravdu a svou milost. Od počátku ovšem obklopuje ten ovčinec množství dravých vlků ať ve vlčí aneb v ovčí kůži; ale Duch svatý tak posiluje její pastýře a ovečky, že se nelekají ani nejkrutějších pronásledování a umírají s radostí za pravdu a spravedlnost; tak může se církev v každém věku chlubit četným zástupem mučedníkův.

Mimo to Kristus Pán přinesl na zemi a s pomocí Ducha svatého a své církve rozšířil pravou osvětu, pravou svobodu, pravou rovnost, pravou lásku k bližnímu, pravé bratrství čili založil novou společnost zbudovanou na základech božích. Ovšem temnota, bída a bolest nezanikly docela s tváře země, neboť mají důležitý úkol v ekonomii boží, ale Ten, který

pravil: Pojdte ke mně všichni, kteří pracujete i obtíženi jste, a já vás občerstvím, zůstavil hojné útěchy, k nimž vede duše Utěšitel pravý, to jest Duch svatý. Právem církev píše: *Consolator optime, dulcis hospes animae, dulce refrigerium. In labore requies, in aestu temperies, in fletu solatium.* Ó, jak sladká útěcha tryská na př. ze srdce Ježíšova stále tlukoucího v Nejsv. svátosti anebo ze srdce Bohorodičky vždy otevřeného pro všechny nešťastné a hříšníky! Jak účinnou úlevu přináší Nejsv. svátost ve chvíli poslední bitvy a bolesti!

Působením Ducha svatého povstávaly též v církvi a povstávají stále rozličné řehole, spolky, ústavy obepínající celý svět zlatou stuhou milosrdenství.

Těch potěch a té pomoci stáváš se i ty, knězi, účasten; děkuj za ně Trojici Nejsvětější a zároveň bdi, abys milostí Ducha svatého tak štědře ti udělených marně neutratil, ale všech využítkoval ku blahu své duše a duší jiných, a tak přispěl k oslavě svaté církve!

Zda se o to staráš?

Zpytování svědomí. Předsevzetí.

Ó Bože v Trojici svaté jediný, hle, já nuzný sluha Tvůj vzdávám Ti nejvroucnější díky za všechny dary přirozené i nadpřirozené, za všechna osvícení, přispění a potěchy, kterých jsi mi z nevýslovného milosrdenství udělil a stále udílíš. Zároveň se slzami lítosti prosím za odpuštění, že jsem tolik Tvých milostí, žel, špatně použil. Od nynějška s pomocí Tvou budu se modliti a pracovati, aby milost Tvá nebyla ve mně marna, ale aby se stala takořka vodou tryskající do života věčného a oživující duši mou i duše jiné. Prosím Tě, Duchu svatý, neodpírej mi té milosti!

Veni Pater pauperum, veni Dator munerum, veni Lumen cordium. Da virtutis meritum, da salutis exitum, da perenne gaudium. Amen.

OBSAH:

	Stránka
I. Duchovní pout pod kříž a ku hrobu Krista Pána.	3
II. Zmrtvýchvstání Ježíše Krista jest pravdivé, radostné a slavné.	10
III. Zmrtvýchvstání Krista Pána jest základem naší víry.	15
IV. Zmrtvýchvstání Páně jest oporou naší naděje.	20
V. Zmrtvýchvstání Páně posiluje naši lásku k Bohu a k bližnímu.	27
VI. Zmrtvýchvstání Krista Pána jest rukojmím a vzorem našeho zmrtvýchvstání duchovního.	34
VII. Zmrtvýchvstání Krista Pána jest rukojmím a vzorem zmrtvýchvstání tělesného.	39
VIII. Pán Ježíš ukazuje se Nejsvětější Matce, Marii Magdaleně a jiným dvěma ženám.	44
IX. Pán Ježíš ukazuje se sv. Petrovi, sv. Jakubovi Mladšímu a všem apoštolům.	51
X. Pán Ježíš ukazuje se dvěma učedníkům jdoucím do Emauz.	58
XI. Pán Ježíš ukazuje se Tomášovi a podruhé Petrovi.	63
XII. Pán Ježíš ukazuje se pěti stům učedníků v Galilei.	70
XIII. Pán Ježíš sedí na pravici Otce svého.	77
XVI. Pán Ježíš sesílá Ducha svatého na apoštoly.	83
XV. Pán Ježíš působí skrze Ducha svatého ve své církvi a duších lidských.	89

